

Obsah

1 Úvod	1
2 Způsob řešení studie.....	2
3 Regionalizace krajiny JMK	3
3.1 Průběh zpracování (etapizace) regionalizace	3
3.1.1 I. etapa regionalizace	3
3.1.2 II. etapa regionalizace	3
3.1.3 III. etapa regionalizace	4
3.1.4 IV. etapa regionalizace.....	5
3.2 Postupy regionalizace	5
3.3 Typologické pojetí regionalizace	5
3.4 Kritéria vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny	6
3.4.1 Celkový charakter krajiny	6
3.4.2 Velikostní parametr	8
3.5 Přehled vymezených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.....	8
3.6 Základní krajinné jednotky	9
3.6.1 Kritéria členění.....	10
3.6.2 Soubory typů základních krajinných jednotek	13
4 Zjišťování přání a požadavků obyvatel žijících v krajině.....	15
4.1 Postup zjišťování	15
4.2 Výsledky zjišťování	16
5 Vazba na územní plánování	18
6 Vztah oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny k oblastem krajinného rázu	19
7 Specifikace oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny Jihomoravského kraje	20
7.1 Vysvětlivky k položkám popisu	20
7.2 Popis jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny	22
8 Návrh využitelných indikátorů pro sledování vývoje v krajině	129
9 Závěr	132

1 Úvod

Územní studie „Vymezení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje“ byla zadána Odborem územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Jihomoravského kraje v listopadu 2009. Cílem územní studie bylo vymezit oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, včetně popisu jejich základních charakteristik, stanovení cílových charakteristik pro jednotlivé typy oblastí a požadavků na využití krajiny v souladu s Evropskou úmluvou o krajině. Ve smyslu této úmluvy bude cílová charakteristika krajiny akceptovat přání a požadavky obyvatel týkajících se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány. Účelem vymezení oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je potřeba územně diferencované péče o krajinu Jihomoravského kraje.

2 Způsob řešení studie

Řešení studie probíhalo ve dvou samostatných, částečně paralelně zpracovávaných okruzích. V rámci prvního okruhu byly **zjišťovány přání a požadavky obyvatel týkajících se charakteristických rysů krajiny**, ve které žijí. Druhý okruh byl věnován vlastní **regionalizaci**, tj. **vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny**. Kritéria vymezování i vlastní vymezování byla přitom do určité míry ovlivněna výsledky a analýzou prvního okruhu, ze kterých vyplynuly určité zákonitosti a preference ve vnímání jednotlivých částí krajiny jejími obyvateli. To se odrazilo jak při klasifikaci kritérií jednotlivých typů krajiny, tak při volbě a uspořádání klasifikačních tříd těchto typů. Podobně došlo i k opačnému ovlivnění věcné a formální náplně dotazníku využitého pro zjišťování přání a požadavků obyvatel prvními výsledky průběžně prováděné a aktualizované regionalizace.

V následujících kapitolách jsou popsány postupy řešení obou zmíněných okruhů. Z důvodu zachování přehlednosti je popsán nejprve celý okruh **regionalizace** a následně pak okruh **zjišťování přání a požadavků obyvatel týkajících se charakteristických rysů krajiny**, i když z hlediska časového se zpracování obou okruhů různě vzájemně prolínalo.

3 Regionalizace krajiny JMK

Vymezení oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (regionalizace krajiny) Jihomoravského kraje probíhalo ve čtyřech základních etapách. V každé z těchto etap regionalizace krajiny Jihomoravského kraje (dále též JMK) byly sledovány různé podmínky v území nebo alespoň různý pohled na tyto podmínky (např. specifikace jednotlivých typů georeliéfu bez stanovení přesných hranic v jedné etapě a specifikace rozhraní stanovených typů georeliéfu v souvislosti se zpřesněním vymezení krajinných oblastí v jiné etapě). Z celkového hlediska na sebe jednotlivé etapy navazovaly tak, jak je uvedeno v jejich následujícím popisu. V konkrétních případech však řešení pozdějších etap často vyvolávala potřebu vracet se k řešení předcházejících etap a jejich výsledky odpovídajícím způsobem korigovat a upřesňovat.

3.1 Průběh zpracování (etapizace) regionalizace

3.1.1 I. etapa regionalizace

V této etapě vycházela regionalizace zejména z podkladů tematických mapových děl vyjadřujících na území JMK přírodní podmínky – geologické, klimatické, geomorfologické, půdní, hydrologické, biogeografické. Další zásadní podklady této etapy tvořila prostorová vyjádření přírodních hodnot území JMK, jimiž jsou především přírodní limity využití území (např. zvláště chráněná území, významné krajinné prvky, přírodní parky). Výsledné krajinné jednotky této etapy jsou v podstatě interpretovanými plochami překryvů obsahu uvedených tematických map a vyjádření přírodních hodnot. Ačkoliv bylo využito řady podkladů, za hlavní hledisko členění v této etapě regionalizace lze považovat georeliéf, zejména pak jeho rozsáhlejší formy, v menším rozsahu klimatické (mezoklimatické) a biogeografické podmínky.

3.1.2 II. etapa regionalizace

V této etapě regionalizace byl zohledněn především současný stav využívání krajiny, a to nejen z mapových podkladů, ale i z leteckých ortofotosnímků či z prvního rámcového terénního průzkumu. Byl vytvořen pracovní návrh (seznam) jednotlivých typů krajinných jednotek území JMK. Významná pozornost byla věnována problematice vnímání krajiny, a to zejména z pohledu využití tohoto vnímání při členění krajiny a jejím následném popisu (návrh podoby a obsahu

cílových charakteristik jednotlivých typů krajinných jednotek). Vzhledem k potřebě objektivního a celostního vnímání jsme nezaměřili svou pozornost pouze na pohledově výrazné části krajiny, příp. krajinotvorné prvky vnímané ze známých pohledových míst, ale snažili jsme se najít i ty části, které nejsou dominantní či jedinečné, ale uplatňují se v „každodenním“ vnímání krajiny (ať už pozitivním či negativním) jejími obyvateli, pro které tak tvoří její běžně vnímanou charakteristickou součást. Identifikace výrazně pozitivně obyvateli vnímaných částí krajiny by mohla být využita pro vymezení území se zvýšenými hodnotami krajiny v měřítku jednotlivých obcí vytvářející vhodný výchozí podklad pro výkres hodnot v územně analytických podkladech obcí a pro koncepci uspořádání krajiny v územních plánech. Předpokladem objektivní prostorové specifikace jednotlivých území se zvýšenými hodnotami krajiny je celoplošné podrobné členění krajiny na úrovni základních krajinných jednotek (viz kapitola 3.6 Základní krajinné jednotky). V rámci předkládané studie jsme základní krajinné jednotky vymezili ve vybraných, charakterově typických územích JMK. Dílčího vymezení základních krajinných jednotek bylo využito při upřesňování hranic oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny – "regionalizace zdola".

V souběhu s touto etapou regionalizace vznikl i návrh metodiky na zjišťování vnímání krajiny obyvateli v ní žijícími, odrážející mj. též vlastní zkušenosti a poznatky z rámcových terénních průzkumů, a následně byly distribuovány dotazníky (viz kapitola 4 Zjišťování přání a požadavků obyvatel žijících v krajině).

Výsledkem II. etapy regionalizace je návrh členění území v kategoriích jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, zakreslený v listech mapy měřítka 1 : 25 000.

3.1.3 III. etapa regionalizace

Obsahem této etapy bylo v první řadě zpřesnění vymezení územního členění na základě terénních průzkumů a zpracování popisů jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Velká část prací byla věnována také tvorbě obecně platných pravidel způsobu vedení hranic v různých typech rozhraní typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou. Součástí etapy byly i prezentace a několikrát projednávání vymezení oblastí se zadavatelem studie. Vymezené oblasti byly převedeny z jednotlivých mapových listů 1 : 25 000 do digitální bežešvé podoby na území celého Jihomoravského kraje. V této etapě již byly známy údaje z dotazníků "Cílové charakteristiky krajiny JMK". Tyto údaje byly významným zdrojem informací pro zpracovatele studie, neboť ukázaly preference ve vnímání jednotlivých částí krajiny obyvateli, což se odrazilo jak při klasifikaci kritérií jednotlivých typů krajiny, tak při volbě a uspořádání klasifikačních tříd těchto typů.

Vedle systematizovaného přehledu typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny byl zpracován i seznam skupin typů základních krajinných jednotek a pravidla jejich

prostorové specifikace jako základní metodické východisko pro případné následné vymezování základních krajinných jednotek na úrovni obcí či ORP.

3.1.4 IV. etapa regionalizace

V této etapě byla kontrolována a ověřována výsledná podoba vymezení oblastí se shodnou cílovou charakteristikou a se zástupci zadavatele byly projednány a na základě vzešlých připomínek upraveny, doplněny či zpřesněny charakteristiky těchto oblastí. Výsledná podoba regionalizace je prezentována nad mapovým dílem v měřítku 1 : 125 000.

3.2 Postupy regionalizace

Regionalizaci v rámci této studie lze z hlediska postupů rámcově rozdělit na „regionalizaci shora“ a „regionalizaci zdola“. Při „regionalizaci shora“ bylo využíváno mapových podkladů (tematických i topografických) menších měřítek (menší podrobnosti) a jejím účelem bylo konfrontovat při regionalizaci širší návaznosti území JMK na okolní kraje, přehledně zhodnotit rozsah přírodních a hospodářských podmínek v rozsahu celého kraje, vytvořit logické, systémové, přehledné a obsahově úplné typologické členění krajiny JMK, stanovit velikost a rozsah jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny na území kraje. Při „regionalizaci zdola“ byla specifikována podoba vnitřní struktury jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (s využitím leteckých snímků a terénního průzkumu), což výrazně přispělo k přesnějšímu vymezení hranic jednotlivých segmentů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Při tomto typu regionalizace bylo využito členění vybraných částí krajiny JMK na základní krajinné jednotky (viz kapitola 3.6 Základní krajinné jednotky).

3.3 Typologické pojetí regionalizace

Při rozhodování o pojetí regionalizace JMK byly zvažovány dva základní přístupy – individuální a typologický. Konečný výběr typologického přístupu souvisí především s hlavním cílem studie – vymezit oblasti se **shodnou** cílovou charakteristikou krajiny. Pojem "shodná cílová charakteristika" je zde chápán v tom smyslu, že jde o charakteristiku typovou, tj. společnou pro typologicky shodné oblasti. Cílová charakteristika jednotlivých typů oblastí zahrnuje celkový popis cílového stavu, stanovení zásad (pravidel) pro ochranu, správu a plánování (dosažení cílové charakteristiky) a stanovení požadavků na uspořádání a využití území a úkolů pro územní plánování

Celoplošná typologická regionalizace území JMK (tj. vymezení oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny) vytváří prostorový rámec pro případné následné podrobnější typologické či individuální regionalizace, zaměřené dle konkrétních potřeb územního plánování a ochrany krajiny. Příkladem následného podrobnějšího typologického členění mohou být základní krajinné jednotky ve smyslu kapitoly 3.6 Základní krajinné jednotky této studie. Příkladem následné individuální regionalizace může být regionalizace rekreačního využití, kulturního a historického vývoje, uchovalosti vybraných znaků krajinného rázu apod. Na rozdíl od typologické krajinné regionalizace může být následná individuální regionalizace i plošně nespojitá, tedy nepokrývající celé území kraje, ale jen vybrané zájmové plochy.

3.4 Kritéria vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

Pro vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny jsou určující dvě kritéria:

- celkový charakter krajiny
- stanovení velikostního parametru krajinných oblastí

Pro celkový charakter krajiny jsou rozhodující dva faktory:

- charakter reliéfu
- typické způsoby využití a jejich vzájemná kombinace

Stanovení velikostního parametru zohledňuje vedle charakteru krajiny především účel a měřítko zpracování.

3.4.1 Celkový charakter krajiny

3.4.1.1 Reliéf

Charakter reliéfu je pro typologii krajiny naprosto zásadním a nepominutelným faktorem, podstatně ovlivňujícím i druhý ze zmíněných faktorů, tj. způsoby využití krajiny.

V první řadě je podstatné vyčlenění rozsáhlejších tvarů (forem) reliéfu, které se svým utvářením výrazněji odlišují od okolního území a vykazují tak i specifické podmínky pro využití. V rámci JMK k těmto tvarům patří:

- výrazná údolí s úzkými nivami nebo zcela bez niv
- rozsáhlé údolní nivy

- výrazné izolované vyvýšeniny obklopené ze všech stran nižším terénem

Jako **výrazná údolí** jsou vyčleněna taková dostatečně rozsáhlá údolí, jejichž relativní převýšení mezi horní hranou a dnem činí alespoň 100 m nebo zcela výjimečně alespoň 75 m, pokud jde o údolí, která se svým využitím zásadně odlišují od navazujícího území.

Jako **rozsáhlé údolní nivy** jsou vyčleněny takové nivy, které nejsou zatopené vodními nádržemi a jejichž šířka se v celé vymezené ploše pohybuje alespoň v řádu stovek metrů a zároveň v nejširším místě přesahuje 1 km.

Jako **výrazné izolované vyvýšeniny** jsou vyčleněny ty vyvýšeniny, které jsou ze všech stran obklopené nižším terénem, přičemž převýšení mezi nejvýše položenými partiemi vyvýšenin a okolní krajinou činí alespoň 100 m.

V ostatním území je sledována především vnitřní výšková členitost. Rozlišovány jsou tak krajiny:

- ploché – charakteru rovin
- mírně zvlněné – charakteru plochých pahorkatin
- výrazně zvlněné – charakteru členitých pahorkatin
- členité – charakteru vrchovin

3.4.1.2 Využití krajiny

Sledovány jsou zastoupení a kombinace základních forem využívání krajiny, spoluurčujících její celkový charakter – zejm. zemědělství, lesní hospodářství, urbanizace a vodní hospodářství. Uvedené základní formy využívání se i v závislosti na charakteru reliéfu uplatňují v různých územích v různé míře, přičemž někdy jednoznačně dominuje jeden způsob využití, jindy charakter krajiny spoluurčuje kombinace více způsobů využití. Vyčleněny jsou tak dle způsobu využití následující typy krajiny:

- krajiny zemědělské – s jednoznačně převažujícím a charakter krajiny určujícím zemědělským využitím, a to především formou pěstování plodin na orné půdě
- krajiny lesozemědělské – s převažujícím zemědělským využitím a s významně zastoupenými lesy
- krajiny zemědělskolesní – s převažujícími lesy a významně doplňujícím zemědělským využitím
- krajiny lesní – s celoplošně víceméně kompaktním lesním komplexem
- krajiny městské a příměstské – výrazně urbanizované krajiny s dominantním městským osídlením a s ním bezprostředně souvisící okolní krajinou

- krajiny viniční – s převažujícím zemědělským využitím, ve kterém mají spoludominantní krajinnotvorný podíl vinice
- krajiny jezerní – s vodními plochami charakteru jezer (byť uměle vzniklých)
- krajiny rybníční – s rozsáhlejšími rybníčními soustavami s velkými rybníky
- krajiny stepolesní – specifická obdoba zemědělskolesních krajín, kde je ovšem většina zemědělské půdy nahrazena hospodářsky nevyužívanými travními porosty stepního charakteru (v krajině JMK vázanými výhradně na vápencová bradla Pavlovských vrchů)

3.4.2 Velikostní parametr

Stanovením velikostního parametru je myšleno určení přípustného rozmezí pro velikost jednotlivých segmentů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Toto určení vychází v první řadě z analýzy charakteru krajiny a dále zohledňuje především účel vymezení oblastí a měřítko zpracování. Další podstatnou skutečností pro stanovení velikostního parametru je požadovaná možnost ztotožnění oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny s oblastmi krajinného rázu ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb.

Po zohlednění všech uvedených skutečností bylo stanoveno jako přípustné rámcové rozmezí v řádu jednotek až stovek kilometrů čtverečních. Na základě postupného zpřesňování vymezení a stanovení konečného seznamu typů vymezovaných oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny byla dolní hranice přípustné velikosti jednotek v zásadě ztotožněna s výměrou 4 km². Menší segmenty jsou obecně vymezeny pouze v některých případech při hranicích řešeného území, kdy je zřejmé, že segment pokračuje v území sousedním. Případné vymezení menších segmentů uvnitř řešeného území souvisí s jejich výrazným individuálním projevem v krajině, přičemž podkročení výměry 4 km² není výrazné.

3.5 Přehled vymezených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

Na území Jihomoravského kraje jsou vymezeny následující typy oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny:

- 1 Nivní zemědělská krajina
- 2 Nivní lesozemědělská krajina
- 3 Nivní zemědělskolesní krajina
- 4 Nivní lesní krajina
- 5 Nivní městská a příměstská krajina

- 6 Plochá jezerní krajina
- 7 Plochá rybníční krajina
- 8 Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina
- 9 Plochá až mírně zvlněná vlniční krajina
- 10 Plochá až mírně zvlněná lesozemědělská krajina
- 11 Plochá až mírně zvlněná zemědělskolesní krajina
- 12 Plochá až mírně zvlněná lesní krajina
- 13 Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina
- 14 Výrazně zvlněná zemědělská krajina
- 15 Výrazně zvlněná až členitá vlniční krajina
- 16 Výrazně zvlněná až členitá lesozemědělská krajina
- 17 Výrazně zvlněná až členitá zemědělskolesní krajina
- 18 Výrazně zvlněná až členitá lesní krajina
- 19 Výrazně zvlněná až členitá městská a příměstská krajina
- 20 Vyvýšená zemědělská až lesozemědělská krajina
- 21 Vyvýšená stepolesní krajina
- 22 Údolní lesozemědělská krajina
- 23 Údolní zemědělskolesní krajina
- 24 Údolní lesní krajina

Podrobná specifikace jednotlivých vymezených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je uvedena v kapitole 7 Specifikace oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny Jihomoravského kraje.

3.6 Základní krajinné jednotky

Základní krajinné jednotky byly specifikovány nad rámec této studie. Důvodem byla potřeba metodologické podpory regionalizace krajiny JMK při tzv. „regionalizaci zdola“ (viz kapitola 3.1.2 II. etapa regionalizace) a dále snaha o interpretaci a možnost využití výsledků regionalizace krajiny JMK pro úroveň územních plánů.

Základní krajinné jednotky představují účelové typologické členění krajiny na úrovni jednotlivých relativně homogenních částí vzájemně odlišných z hlediska tvaru a typu georeliéfu a způsobu využití území. Důležitým hlediskem je i zohlednění těch výrazných či typických krajinnotvorných prvků, které se významně podílí **na vnímání krajiny a jejího charakteru (rázu)**. Homogenita základní krajinné jednotky nemusí být reprezentována pouze monotónností jednoho

způsobu využívání (např. orná půda či lesní porost), ale i sledem drobných opakujících se způsobů využití (např. soustava rybníků, luk ve dně drobného údolí, svah s mezemi oddělujícími drobné plochy různých způsobů zemědělského využití, apod.).

Základní krajinné jednotky byly vymezeny pro části vybraných typů krajiny Jihomoravského kraje a sloužily jako podklad pro vymezení hierarchicky vyšších typologických krajinných jednotek – **oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny**. Účelem vymezení základních krajinných jednotek byla nejen zmíněná podpora specifikace **oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny** (zahrnující identifikaci typů a uspořádání základních krajinných jednotek v jednotlivých typech oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny), ale i potřeba najít srozumitelný způsob následného vyjádření obsahu cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje v hierarchicky nižší a podrobnější úrovni územních plánů.

3.6.1 Kritéria členění

Určujícími hledisky členění území na základní krajinné jednotky jsou **georeliéf a způsob využití**. Za vedlejší hlediska při členění území na základní krajinné jednotky považujeme **tvár a velikost vymežované jednotky, vztahy a provázanost jednotek na okolní jednotky, vnitřní strukturu jednotky** (tzn. tvary, velikosti a uspořádání ploch jednotlivých způsobů využívání, či menších forem georeliéfu a také uspořádání drobných krajínotvorných prvků, jakými jsou např. meze, skupiny dřevin, solitérní dřeviny apod.) a **potenciál dynamiky vnitřních změn jednotky**.

3.6.1.1 Určující hlediska členění

3.6.1.1.1 Georeliéf

V rámci prostorového členění vycházíme při členění jak z celkových tvarů georeliéfu (údolí, hřbet), tak v závislosti na dalších hlediscích (např. velikost a tvar jednotlivých prvků georeliéfu, výrazná změna morfologických parametrů georeliéfu – sklonu či orientace svahu apod., výskyt antropogenní tvarů reliéfu) i z částí těchto tvarů (např. závěr údolí, dno údolí, temeno hřbetu). Součástí specifikace dané základní krajinné jednotky proto mohou být i morfologické znaky reliéfu (ploché dno údolí, krátký strmý svah, závěr údolí apod.). Typů tvarů georeliéfu i jejich částí je využito při specifikaci souborů typů základních krajinných jednotek, stejně tak jich bude následně využito při specifikaci jednotlivých typů základních krajinných jednotek, kde mohou být dle potřeb ještě podrobněji popsány dalšími důležitými morfometrickými vlastnostmi reliéfu (např. protáhle zaříznuté údolí s mírným podélným sklonem).

Na území Jihomoravského kraje byly pro účely základních krajinných jednotek specifikovány následné základní tvary georeliéfu či jejich částí:

- hřbet

- vrch
- hřbet s výraznými vrchy
- hřbet s nevýraznými vrchy
- temeno hřbetu (většinou ploché)
- plošina
- výrazný svah
- krátký výrazný svah
- mírný svah
- terasovitý svah
- mělké údolí sevřené
- mělké údolí rozevřené
- hluboké údolí sevřené
- hluboké údolí rozevřené
- dno údolí
- závěr údolí
- údolní niva
- strž (může být i drobné sevřené údolí)

3.6.1.1.2 Způsob využití

Z hlediska využití území vycházíme při členění území ze dvou úrovní, základní a podrobné. Základní úroveň představují následující typy způsobů využití:

- zemědělský
- lesní
- vodní
- rekreační
- ladní
- ostatní
- smíšený

Základní úroveň členění je využito při specifikaci souborů typů základních krajinných jednotek.

Podrobná úroveň členění vychází z jednotlivých typů využití území a bude ji využito při specifikaci jednotlivých typů základních krajinných jednotek (např. zemědělský způsob členění může být dále členěn na ornou půdu, louky, vinice, sady apod.).

3.6.1.2 Vedlejší hlediska členění

3.6.1.2.1 Tvar a velikost vymezované jednotky

Tvar a velikost vymezovaných základních krajinných jednotek odráží prostorový aspekt pestrosti přírodních a hospodářských podmínek příslušných oblastí se shodnou cílovou charakteristikou. Tvary a velikost jednotek však nejsou určovány pouze zmiňovanými přírodními a hospodářskými podmínkami, ale i potřebou specifikování uzavřených a ne příliš topologicky složitých ploch v příslušném mapovém měřítku, které bude možno v terénu snadně identifikovat. Hranice jednotky proto může být někdy přizpůsobena existujícímu krajinnému prvku (silnice, oplocení). Často bývá zakreslena jednoznačně i v místech, kde je rozhraní změny podmínek nevýrazné.

3.6.1.2.2 Vztahy a provázanost jednotek na okolní jednotky

Vztah a provázanost vůči okolním jednotkám ovlivňuje vymezení hranice dané jednotky zejména v případě, že rozhraní vymezovaných jednotek není jednoznačné (a to i v případech, že jednotky jsou z hlediska reliéfu nebo způsobu využití velmi odlišné). Příkladem takového případu rozhraní jednotek je situace, kdy je mezi plochou lesa a loukou přechodový pás s postupně ubývajícími dřevinami ve směru od lesních ploch k ploše louky. Jiným případem, kdy je vedení hranice podmíněno vztahem k sousedící jednotce, je případ, kdy rozhraní není pozvolné, ale výrazné, reprezentované pásem, který je sice dostatečně odlišný od jednotek na něj navazujících z obou stran, ale úzký pro vytvoření vlastní jednotky. Příkladem tohoto případu je ladem ležící úzká plocha neobhospodařované půdy (s případným náletem dřevin) mezi plochou lesa a plochou orné půdy. V tomto případě je nutno vést hranici po jedné straně tohoto „pásu“ a jeho území přiřadit k vybrané základní krajinné jednotce.

3.6.1.2.3 Vnitřní struktura jednotky

Vnitřní struktura základní krajinné jednotky může být stejnorodá či různorodá. Jednotky se stejnorodou strukturou jsou ty, jejichž tvar reliéfu a způsob využití je stejný či podobný ve všech částech této jednotky. Z hlediska členění je vymezování takových jednotek jednodušší, neboť jejich vymezení je dáno pouze zjevnou odlišností relativně homogenní vnitřní struktury vůči odlišné struktuře jiné jednotky (ať již stejnorodé či různorodé). Jednotky s vnitřní různorodou strukturou vytváří drobné, různě či stejně velké plochy proměnlivých tvarů, které se v rámci dané základní krajinné jednotky odlišují od stejnorodé či různorodé vnitřní struktury okolních jednotek. Z hlediska členění vůči jednotkám se stejnorodou vnitřní strukturou je odlišení zjevné, vůči jednotkám s různorodou strukturou je však třeba pečlivě zvážit podobnosti a odlišnosti vnitřních krajinných struktur jiných základních krajinných jednotek.

3.6.1.2.4 Dynamika vnitřních změn

Dynamikou vnitřních změn území je myšlena míra neustálenosti způsobů využití. Z hlediska tohoto kritéria členění je důležité vydělit ta území, která vykazují vyšší dynamiku vnitřních změn (např. častá střídavá přeměna orné půdy na zatravněné plochy a naopak, ponechání orné půdy ladem či naopak zúrodnování ladem ležících ploch apod.).

3.6.2 Soubory typů základních krajinných jednotek

Vzhledem k účelu a podrobnosti předkládané studie nebylo možné specifikovat úplný výčet typů základních krajinných jednotek Jihomoravského kraje. Považujeme však za důležité specifikovat v rámci této studie alespoň soubory typů základních krajinných jednotek a základní principy následného odvozování jednotlivých typů krajinných jednotek z těchto souborů typů.

Na základě určujících hledisek členění byly na území Jihomoravského kraje rozlišeny následující soubory typů základních krajinných jednotek:

- Zemědělsky obhospodařované ploché hřbety
- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované terasované svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná mělká údolí
- Zemědělsky obhospodařovaná dna údolí
- Zemědělsky obhospodařovaná niva
- Převážně zemědělsky využívaná niva
- Údolní dna s převažujícím zemědělským využitím
- Rozevřená údolí s převažujícím zemědělským využitím
- Zalesněné ploché hřbety
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněné mírné svahy
- Zalesněná niva
- Zalesněné plošiny

- Zalesněné ploché závěry údolí
- Zalesněná sevřená údolí
- Zalesněná mělká údolí
- Vodní plochy
- Rekreačně využívané plochy
- Mokřadní lada
- Ladem ležící výrazné svahy
- Ladem ležící plochá temena hřbetů
- Převážně ladem ležící drobné izolované vrchy
- Plochá údolí s maloplošnou smíšenou strukturou využití
- Zástavba sídel
- Výrobní areály

Základní principy odvozování jednotlivých typů základních krajinných jednotek z výše uvedených souborů typů byly v rámci této studie prověřeny pouze na malé části krajiny JMK a spočívají především v uplatnění výše popsaných kritérií členění v podrobnějším měřítku odpovídajícímu potřebám územně analytických podkladů a územně plánovací dokumentace obcí. Jako konkrétní příklady odvozování typů základních krajinných jednotek z uvedených souborů typů lze uvést např. vymezení typu jednotky **úzká, protáhlá, převážně zemědělsky využívaná niva ve dně hluboce zaříznutých údolí se zalesněnými svahy** vycházející ze souboru typu **převážně zemědělsky využívaná niva**, nebo typu jednotky **krátké zalesněné mírné svahy výslunných expozic** vycházející ze souboru typu **zalesněné mírné svahy**, příp. typu jednotky **ladem ležící výrazné svahy členěné soustavou mezí** vycházející ze souboru typu **ladem ležící výrazné svahy** atd.

Jak již bylo zmíněno, výsledkem tohoto odvozování je typologická krajinná jednotka, neboť znaky, jimiž jsou tyto jednotky specifikovány, jsou typologické, tzn. mohou se opakovat a v rámci určitého typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny nejsou jedinečné. Stejně jako u oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je možno i u základních krajinných jednotek provést následné individuální tematické členění, ať již v rámci celých prostorů těchto vymezených jednotek nebo jejich částí. Příkladem takového individuálního členění je např. výběr jedné či více konkrétních jednotek typu základní krajinné jednotky jako hodnoty krajinného rázu (např. ladem ležící výrazné svahy s náletem dřevin při okraji zastavěné části obce – pohledově exponované apod.).

Pozn.: Základních krajinných jednotek je možno využít jako prostorového rámce vyjádření hodnot pro územně analytické podklady ORP, a to jak výběrem příslušného typu jednotky, tak výše zmíněným „individuální výběrem“ z těchto jednotek.

4 Zjišťování přání a požadavků obyvatel žijících v krajině

Evropská úmluva o krajině definuje v odstavci c) článku „1 – Definice“, kapitoly „I – Všeobecné ustanovení“ cílovou charakteristiku krajiny takto: „**cílová charakteristika krajiny**“ **znamená přání a požadavky obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny, v níž žijí, formulované pro danou krajinu kompetentními veřejnými orgány.** V předkládané studii byly přání a požadavky rámcově zjišťovány a následně zohledňovány v procesu regionalizace krajiny JMK.

4.1 Postup zjišťování

Účel a rozsah studie nepředpokládaly podrobné zjišťování přání a požadavků vybraných skupin obyvatel příslušných krajinných typů a následné vyhodnocení a formulování těchto přání a požadavků kompetentními veřejnými orgány. Přesto však bylo důležité získat alespoň základní přehled o současném stavu vnímání krajiny a přáních a požadavcích obyvatel v jednotlivých obcích Jihomoravského kraje, a tak byly osloveny jednotlivé obce prostřednictvím svých starostů, kteří obdrželi dotazníky (viz příloha č. 2 Formulář dotazníku) a byli požádáni o vyplnění či zajištění vyplnění těchto dotazníků (např. členy příslušných komisí obecních zastupitelstev či místními znalci).

Z hlediska obsahu je dotazník členěn na dva základní okruhy:

- A. Vnímání krajiny
- B. Přání a požadavky pro dosažení cílové charakteristiky krajiny (týkající se charakteristických rysů krajiny)

V rámci okruhu **A. Vnímání krajiny** byli zástupci obcí dotazováni na vnímání krajiny z hlediska tvarů reliéfu a prvků krajiny, které obyvatelé v dané obci vnímají nejvíce (ať už v pozitivním či negativním smyslu), dále byl zjišťován výskyt významných a zajímavých míst situovaných v krajině okolí obce, skutečnosti, které jsou příčinou pozitivního vnímání obrazu krajiny obce a součástí tohoto okruhu bylo i zjištění možností přístupnosti a prostupnosti krajiny a stavu informovanosti o zajímavých částech krajiny.

V rámci okruhu **B. Přání a požadavky pro dosažení cílové charakteristiky krajiny (týkající se charakteristických rysů krajiny)** specifikovali zástupci obcí jednotlivé činnosti a procesy, které považují v rámci dosažení přání a požadavků obyvatel za nejdůležitější.

Podrobná specifikace obsahu dotazníku a způsob jeho vyplňování je obsahem příloh č. 1 – 3 Pokyny k vyplnění dotazníku, Formulář dotazníku a Příklad vyplňování vybraných položek dotazníku. Dotazník bylo možno vyplnit ve vlastním formuláři dotazníku ve formátu Microsoft Word, který obce obdržely v digitální podobě (viz příloha formulář dotazníku) nebo v prostředí Editačního modulu – Krajina (viz. příloha Postup práce s mapovou aplikací „Editační modul – Krajina“), který realizovali a poskytli pracovníci Odboru územního plánování a stavebního řádu KrÚ JMK.

Dotazníky k vyplnění byly distribuovány všem obcím Jihomoravského kraje prostřednictvím Odboru územního plánování a stavebního řádu Krajského úřadu Jihomoravského kraje v červenci 2010. Zpracované dotazníky poskytlo zmíněnému odboru celkem 239 obcí, tj. 35,5 % z celkového počtu 673 obcí Jihomoravského kraje.

Po celou dobu, kterou měly obce k dispozici k vyplnění dotazníku, byla zajištěna konzultační činnost pracovníků společnosti AGERIS s.r.o. (telefonická, e-mailová) pro případné dotazy k obsahu dotazníku a způsobu jeho vyplňování, což mnohé obce využily. Z typu a množství dotazů zástupců obcí, počtu navrácených dotazníků a z analýz obsahu vyplněných dotazníků vyplynulo, že pro zajištění kvalitních údajů o vnímání krajiny obyvateli by bylo vhodnější zajistit osobní účasti odborníků při vyplňování dotazníků s možností přímé komunikace se zástupci obcí. Jedná se totiž o první dotazník k problematice krajiny a jejího vnímání s nímž se mnozí zástupci obcí setkali. Analýza obsahu dotazníků nicméně výrazně ovlivnila předkládanou územní studii zejména při provádění vlastní regionalizace, a to jak při prostorovém vymezování oblastí se shodnou cílovou charakteristikou, tak zejména při stanovování hledisek členění základních krajinných jednotek.

4.2 Výsledky zjišťování

Údaje z vyplněných dotazníků byly zkontrolovány a kompletně převedeny do pracovní tabulky formátu Microsoft Excel. Na základě této pracovní tabulky byly vytvořeny tabulkové přehledy sumarizovaných údajů jednotlivých položek dotazníku, které jsou součástí tabulek A a B této územní studie.

Z dotazníkového šetření vyplývá řada poznatků o vnímání krajiny obyvatel v ní žijících.

Z hlediska reliéfu jsou přirozeně nejvíce vnímány výrazné vrchy, kopce či hřbety a následně výrazné svahy a stráně, méně pak deprese (výrazná údolí, rokle a strže). Tato skutečnost je důsledkem zejména pohledové exponovanosti, v případě depresí pak zejména jejich výskytem. Z hlediska typu reliéfu byl více vnímán jeho členitý a zvlněný tvar. Z negativně vnímaných forem reliéfu byly uváděny zejména jeho antropogenní formy – zejména lomy, těžební

prostory, haldy, odvaly, projevy poddolování, velkoplošné zemědělské terasy, v menší míře náspy a zářezy.

Z hlediska dalších krajinotvorných prvků lze za nejvíce vnímané považovat souvislé lesní porosty a dále „vodní prvky krajiny“ – řeky, potoky, náhony, rybníky a jezera. K významně vnímaným krajinotvorným prvkům patří i rozsáhlé plochy orné půdy, které však část respondentů uvedla jako negativně vnímané. Do poměrně čteně vnímané skupiny krajinotvorných prvků lze zařadit i trvalou, pohledově významnější vegetaci – izolované porosty a remízy, významné stromy či skupiny, stromořadí, aleje, dřeviny v doprovodu vodních toků a ploch, vinice, zahrádky. Z negativně vnímaných krajinotvorných prvků byly nejčteněji vnímané pohledově exponované stavby – stožáry větrných elektráren, nadzemních vedení a mobilních operátorů, výrazné komunikace a jiné dopravní stavby, zemědělské areály, objekty skladů a výroby, fotovoltaické elektrárny. Poměrně negativně vnímány byly však i plochy ladem ležících pozemků (s dřevinami i bez), méně pak chatové osady a kolonie, opuštěné těžební prostory, objekty nákupních center a zahrádkové kolonie.

Z hlediska významných a zajímavých míst v krajině okolí obce byla zmiňována zejména místa (cíl) častých vycházek a místa dalekých rozhledů, méně pak místa častých shromažďování či místa historických událostí, ještě méně místa využívaná či využitelná pro trávení volného času.

Z hlediska důvodů obliby celkového obrazu krajiny okolí obce byla nejvíce zmiňována celková kompozice části krajiny. Poměrně často byla respondenty dotazníků preferována krajina bez výrazných technických děl. Z hlediska přehlednosti, pohledové otevřenosti či uzavřenosti a členitosti krajiny nebyly v preferencích respondentů žádné významné rozdíly.

Přístupnost a prostupnost krajiny byla většinou vnímána jako dostatečná, za o něco méně dostatečnou byla považovaná napojenost zastavěných částí obcí na volnou krajinu, ačkoliv zde již více než pětina respondentů považuje tato napojení za omezená či velmi omezená. Z hlediska prostupnosti krajiny okolí obce sítí cest pro pěší a cyklisty je třetina respondentů nespokojena a považuje tuto prostupnost za omezenou či velmi omezenou.

V oblasti přání a požadavků pro dosažení cílové charakteristiky krajiny uvádělo nejvíce respondentů potřebu obnovy či realizace polních cest, pěšin či cyklostezek, dále pak staveb pro volný čas, rekreaci a rozvoj turistického ruchu, výsadby doprovodných dřevin alejí, mezí, vodních toků a ploch a obnovu drobných sakrálních staveb. Poměrně čteně požadované byly i realizace protierozních a protipovodňových opatření, realizace rybníků, výsadby dřevin v pohledově významných polohách, realizace biocenter a biokoridorů a revitalizace vodních toků.

5 Vazba na územní plánování

V rámci studie jsme se věnovali dvěma hierarchicky odlišným typům krajinných jednotek. Pro celé území JMK byly vymezeny **oblasti se shodnými cílovými charakteristikami krajiny** a pro vybraná území **základní krajinné jednotky**.

Způsob a podrobnost vymezení **oblastí se shodnými cílovými charakteristikami krajiny** předurčuje využití těchto krajinných jednotek jako podkladu pro Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje (dále jen ZÚR JMK). Z hlediska vztahů k legislativně definovaným pojmům zákona č.183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen stavební zákon) a jeho prováděcích vyhlášek lze kategorii **oblast se shodnou cílovou charakteristikou krajiny** přibližně ztotožnit jak s pojmem **region** (u něhož lze vysledovat společné charakteristiky na úrovni typů georeliéfu a převládajících způsobů využití území), tak s pojmem **území**, jež vytváří soubory základních ploch, jejichž seskupení a skladba způsobu využití má určitý charakter, přičemž **základními plochami** jsou míněny plochy přiměřeně homogenní z hlediska způsobu (a intenzity) využití. Je třeba si však uvědomit, že na rozdíl od **oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny** vykazuje definice **regionu** poměrně široké pojetí této jednotky z hlediska prostorového rozsahu – velikost, a tak lze předpokládat, že **oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny** budou svým pojetím bližší spíše **územím**.

Podrobnější členění krajiny na úrovni **základních krajinných jednotek** bude možno vhodně využít jako podklad pro územní plány, zejména pak pro koncepci uspořádání krajiny a pro hlavní výkres v nezastavěných částech obce. Z hlediska vztahů k legislativně definovaným pojmům stavebního zákona a jeho prováděcích vyhlášek lze **základní krajinné jednotky** ztotožnit s pojmem **plocha**, a to na úrovních **souboru ploch, jednotlivých ploch** či **částí ploch** v závislosti na míře homogenity, způsobu využití a tvaru georeliéfu příslušné **základní krajinné jednotky**.

6 Vztah oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny k oblastem krajinného rázu

Krajinné jednotky typologického členění – oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je možno využít pro specifikaci tzv. oblastí krajinného rázu ve smyslu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. Buďto je možné oblasti krajinného rázu pojmout rovněž typologicky a ztotožnit je s oblastmi se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, nebo provést následné individuální členění v rámci oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny tak, aby každá z vymezených jednotek byla na základě své konkrétní polohy a dalších znaků jedinečná, odlišená od jiných jednotek stejného typu (pozn.: příkladem takového individuálního členění je např. geomorfologické členění ČR).

7 Specifikace oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny Jihomoravského kraje

7.1 Vysvětlivky k položkám popisu

U jednotlivých stanovených typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je popsána jejich současná i cílová charakteristika pomocí dále specifikovaných dílčích položek

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Stručná celková charakteristika typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Heslovitá charakteristika celkového utváření reliéfu, jeho typických tvarů a horninového prostředí.

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Heslovitá charakteristika převažujících a dalších zásadních způsobů využívání spolupodílejících se na utváření celkového charakteru krajiny.

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

- Přehled skupin typů základních krajinných jednotek, které se běžně vyskytují v daném typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny. Skupiny typů jednotek jsou v přehledu rozděleny na určující a doplňující. Určujícími jsou ty skupiny typů základních krajinných jednotek, které jsou pro daný typ oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny reprezentativní a které v součtu v jednotlivých segmentech typu výrazně převažují. Doplňujícími jsou ty skupiny typů základních krajinných jednotek, jejichž zastoupení v území není pro zařazení do daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny rozhodující, které však zároveň často podstatně ovlivňují aktuální charakter dílčích segmentů typu.

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

- Vyjádření typické vnitřní struktury daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (vnitřní uspořádání) a typické sousednosti s jinými typy oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny (vnější uspořádání).

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Hodnocení pohledové exponovanosti, otevřenosti či uzavřenosti daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny a jeho dílčích struktur.

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehled hlavních přírodních a krajinných hodnot charakteristických pro segmenty daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, kterým je třeba při plánování využití území věnovat zvláštní pozornost. Uváděné hodnoty se ovšem nutně nemusí vyskytovat ve všech segmentech daného typu krajinné oblasti v úplném zastoupení.

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Výčet základních antropogenních procesů probíhajících v současné době v daném typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Přehled hlavních forem aktuálního ohrožení či narušení krajiny a jejích hodnot.

ROZŠÍŘENÍ

- Přehled rozšíření segmentů daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny v JMK.

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Stručná celková charakteristika cílového stavu daného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

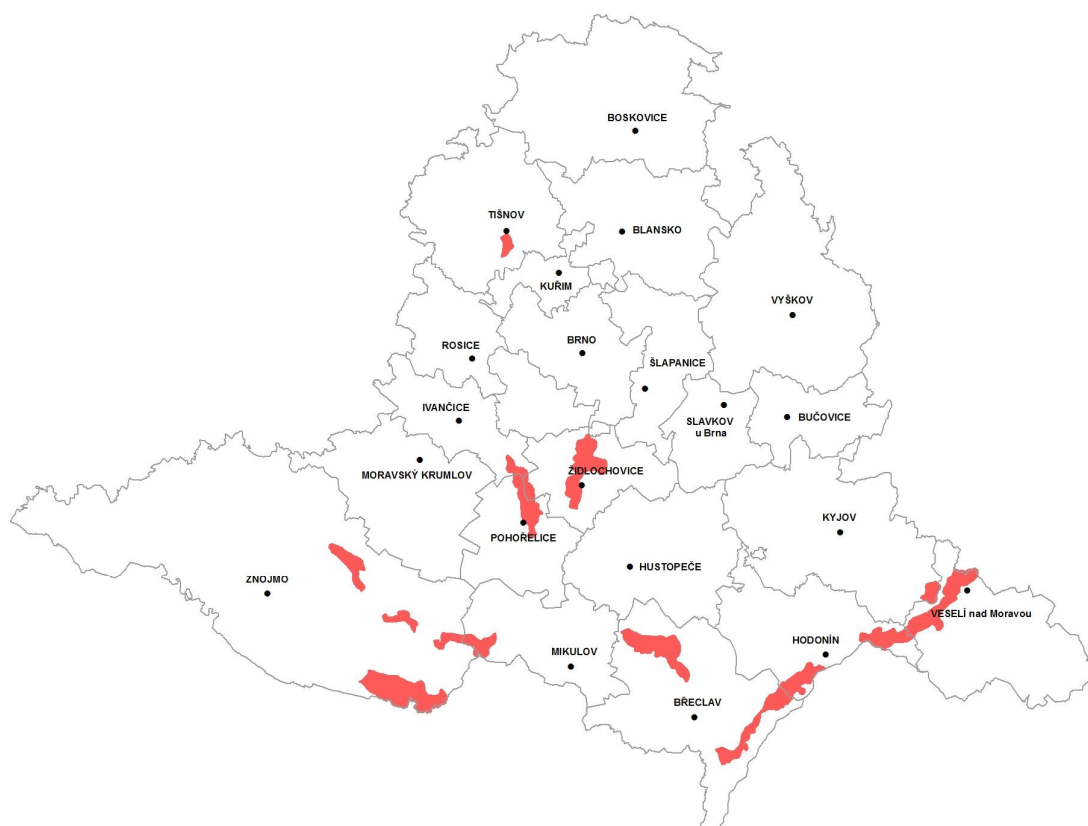
- Přehled základních pravidel pro lidskou činnost v daném typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny, uspořádaný dle jednotlivých oborů této činnosti podílejících se formování krajiny.

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Formulace základních úkolů pro územně plánovací činnost za účelem dosažení cílové charakteristiky

7.2 Popis jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny

1 NIVNÍ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s výrazně dominantním zemědělským využitím. Typické jsou rozsáhlé bloky orné půdy. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větví do více ramen, porůznu s fragmenty doprovodných lužních porostů.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Zcela dominuje orná půda, většinou v podobě rozsáhlých bloků, spíše ojediněle i s dochovanými maloplošnými a liniovými strukturami (meze, stromořadí...)
- Lesní porosty jsou zastoupeny poměrně málo, (většinou) v podobě drobných celků
- Sídla jsou zastoupená v malé míře – zejm. samoty, příp. různě velké vesnice, zatímco sídla městského typu jsou výjimečná (Židlochovice)
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, přirozené úseky však nejsou výjimkou
- Přítomny mohou být i zatopené bývalé těžební prostory štěrkopískoven

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Zalesněná niva
- Výrobní areály
- Vodní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními, lesními nebo vodními enklávami či poloenklávami
- Sídla jsou obvykle rozmístěna při okrajích území
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Fragmenty lužních lesů
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Boskovická brázda – v nivě Svratky (Tišnovská kotlina)
- Dyjsko–svratecký úval – v nivách Svratky (Rajhrad – Žabčice), dolní Litavy (niva Svratky – Měnín), Jihlavy (Pravlov – Pohořelice), Jevišovky (Žerotice – Lechovice, u Božic, Hrušovany n/J. – niva Dyje) a Dyje (Jaroslavice – Hevlín (ústí Jevišovky – Novosedly)
- Dolnomoravský úval – části niv Dyje (Nové Mlýny – Rakvice – Podivín – Ladrná) a Moravy (Lanžhot – Týnec, Týnec – Hodonín, Rohatec – Strážnice – Veselí nad Moravou – Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní zemědělská krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní, s významným zastoupením zatravněných ploch, případně i lužních lesů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů, rozčlenění bloků orné půdy (zejm. pásy trvalé vegetace a sítí účelových komunikací)
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití.

2 NIVNÍ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s převažujícím zemědělským využitím a s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lužních lesů. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují rozsáhlé bloky orné půdy
- Vždy jsou zastoupené i různě velké (většinou však menší) celky lužních lesů

- Místně proměnlivě jsou zastoupeny trvalé travní porosty, případně i rozsáhlé sady (Nosislav – Velké Němčice)
- Sídla jsou zastoupená v malé míře, většinou na okrajích území – samoty, okraje vesnické zástavby
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, přirozené úseky však nejsou výjimkou
- Vzácněji jsou dochovaná i mrtvá říční ramena

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná niva
- Zalesněná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Výrobní areály
- Vodní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých bloků orné půdy a s poměrně četnými, různě velkými a různě uspořádanými lužními lesy
- Sídla jsou obvykle rozmístěna při okrajích území
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění zemědělské půdy

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval – v nivách Svatky (Chrlice – Rajhrad, Židlochovice – Velké Němčice – Vranovice, Pouzdřany – Ivaň), Jihlavy (Pohořelice – Přibice), Jevišovky (nad Hrušovany n/J.) a Dyje (Tasovice – Hrádek, Hevlín – Trávní Dvůr, Jevišovka – Brod nad Dyjí – Pasohlávky)
- Dolnomoravský úval – části niv Dyje (u Lednice, nad soutokem s Moravou) a Moravy (u Strážnice, u Moravského Písku)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Nivní lesozemědělská krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní s významným zastoupením zatravněných ploch a různě velkých celků lužních lesů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů, rozčlenění bloků orné půdy (zejm. pásy trvalé vegetace a sítí účelových komunikací)
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na

ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv a lužních lesů; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití.

3 NIVNÍ ZEMĚDĚLSKOESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s převažujícími lesy a s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větví do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují lužní lesy
- Hojně zastoupené jsou též rozsáhlé bloky orné půdy, příp. doplněné menšími plochami luk

- Sídla jsou zastoupená spíše výjimečně – zejm. samoty
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, přirozené úseky však nejsou výjimkou
- Poměrně běžně jsou dochovaná i mrtvá říční ramena

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněná niva
- Zemědělsky obhospodařovaná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Vodní plochy
- Výrobní areály
- Zástavba sídel

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislejších celků lužních lesů a s bloky orné půdy, zpravidla bez sídel
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizované využití

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení zástavby
- Narušení přirozeného vodního režimu (odvodnění)
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Rozšiřování zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval – v nivách Svratky (Vranovice – Ivaň a u střední nádrže Nové Mlýny) a Jihlavy (Přibice – střední nádrž Nové Mlýny)
- Dolnomoravský úval – části niv Dyje (Nové Mlýny – Bulhary – Lednice, Lednice – Břeclav, Břeclav – hranice s Rakouskem) a Moravy (východně od Lanžhota, u Hodonína a Rohatce, u Strážnice a Veselí nad Moravou)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Nivní zemědělskolesní krajina s proměnlivou strukturou využití s ohledem na riziko povodní, s celkovou převahou lužních lesů a s významným zastoupením zatravněných ploch

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy; ochranné hráze pouze na ochranu sídel, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

- Urbanistický rozvoj: limitovaný plochami lužních lesů a možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich konverze na nezastavěná území
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možným přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktních lužních lesů)
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná jen výjimečně za splnění podmínky, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv plošně rozsáhlejší areálová zařízení technické vybavenosti) a zároveň jejich situování pokud možno mimo plochy kompaktních lužních lesů
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území a ochranu údolních niv a lužních lesů; rozvoj sídel omezit na plochy doplňující zastavěné území, které budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro šetrné formy rekreačního využití a mimo souvislé lužní lesy pro významné zastoupení až dominanci zatravněných ploch.

4 NIVNÍ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí, víceméně celoplošně zalesněná. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů, případně s plochými vyvýšeninami (hrúdy)
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé komplexy lužních lesů, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady, vodní plochy ...)
- Sídla jsou zastoupená spíše výjimečně – výhradně samoty

- Vodní toky jsou částečně regulované, téměř vždy však i s přirozenými úseky
- Běžně jsou dochovaná mrtvá říční ramena

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná niva

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě monofunkční jednotka s dominancí lesa a s jednotlivými nelesními enklávami a poloenklávami menších rozloh;
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy nivních nebo převážně zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějšíkově se výrazně projevuje základní způsob využívání (lesy), zatímco ostatní způsoby využívání se vnějškově neprojevují buď vůbec, nebo se projevují nepodstatně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Rozsáhlé ekosystémy lužních lesů
- Přirozené úseky vodních toků
- Zbytky starých říčních ramen
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Nevhodná skladba lesních porostů

ROZŠÍŘENÍ

- Dolnomoravský úval – části niv Dyje (Břeclav – soutok s Moravou) a Moravy (soutok s Dyjí – Lanžhot, Kostice – Hodonín)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Nivní lesní (lužní) krajina

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, rušení některých protipovodňových hrází nemajících žádný přímý pozitivní vliv na ochranu sídel) a protipovodňová opatření (zejm. s využitím přirozené retenční kapacity lužních lesů), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktních lužních lesů)
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů, pro šetrné formy rekreačního využití a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

5 NIVNÍ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Rovinatá, přirozená záplavová území ve dnech širokých údolí s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrá strukturou využití. Charakteristickým prvkem jsou i větší vodní toky (řeky), původně se přirozeně větvící do více ramen.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (nivní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrozumnějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná)

- Lesní porosty jsou zastoupeny málo, (většinou) v podobě drobných celků
- Vodní toky jsou zpravidla regulované

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Výrobní areály
- Zemědělsky obhospodařovaná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zalesněná niva

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka urbanizované krajiny, v případech většího zastoupení neurbanizovaných ploch až polyfunkční jednotka,
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou poměrně výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na jiné typy nivních a urbanizovaných krajín

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově otevřené, příp. až polootevřené
- Základní způsoby využívání se zvnějškově projevují velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Vodní toky s doprovodnými porosty
- Zbytky starých říčních ramen
- Fragmenty lužních lesů

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Povodňové ohrožení
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval – v nivách Svratky a Svitavy v jižní polovině Brna a pod Brnem

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Nivní městská a příměstská krajina s únosnou mírou zastavění s ohledem na riziko povodní

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a povodňová rizika – preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi protipovodňových opatření a stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, pokud budou současně se stávajícím zastavěným územím zabezpečeny protipovodňovými opatřeními; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba nivních sedimentů (štěrkopísků) přípustná pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, výjimečně areálová zařízení technické vybavenosti, která nejsou v rozporu s protipovodňovou ochranou území)

- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Zastavitelné plochy umísťovat pouze v území, které má předpoklady pro efektivní využití zejména v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou, v případě zabezpečení jejich protipovodňové ochrany a prokazatelného nezhoršení situace v protipovodňové ochraně níže ležících území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro celkově pestřejší strukturu využití s vyšším zastoupením lužních lesů a zatravněných ploch a pro šetrné formy rekreačního využití, případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

6 PLOCHÁ JEZERNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá krajina s dominujícími plochami umělých říčních jezer a s přilehlým územím se souvisejícím využitím.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý, převážně zatopený, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (fluviální sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominují vodní plochy (přehradní jezera) s doprovodnou břehovou a mokřadní vegetací
- Jiné způsoby využití jsou zastoupeny pouze doplňkově – nejvíce zemědělská půda (rozsáhlé bloky orné půdy a menšími plochy luk)

- Sídla jsou zastoupená okrajově – zejm. rekreační areály

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Vodní plochy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Rekreačně využívané plochy
- Mokřadní lada
- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V jádru monofunkční jednotka s přehradními jezery, na okrajích s přechody do polyfunkčního charakteru s proměnlivým zemědělským, rekreačním, příp. jiným využitím
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou vesměs výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na různé typy nivních nebo převážně zemědělských krajin

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Soustava ekosystémů vodních ploch a navazujících cenných mokřadních ekosystémů
- Mimořádný rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Výrazné rekreační využití

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Nadměrná eutrofizace vodního prostředí
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval a Dolnomoravský úval – vodní nádrže Nové Mlýny

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Plochá jezerní krajina s únosnou mírou rekreačního využití s ohledem na kvalitu vody a přírodního prostředí

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a riziko nadměrné eutrofizace vodních nádrží, v nádržích přiměřený chov ryb
- Lesní hospodářství: případné zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany kvality vody v nádržích (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské)
- Vodní hospodářství: využívání vodních nádrží v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a s jejich rekreačním významem
- Urbanistický rozvoj: limitovaný možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících, přiměřeně k charakteru krajiny a k potřebám ochrany ZPF, podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení rekreačnímu využití území a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, výjimečně areálová zařízení technické vybavenosti, která nejsou v rozporu s rekreačním využitím území a se zájmy ochrany přírody a krajiny)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj rekreačního využití s případnými stavbami a areálovými zařízeními bez negativních vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Zastavitelné plochy umísťovat pouze v území, které má předpoklady pro efektivní využití (zejména pro rekreační účely) v kontextu s dopravní a technickou infrastrukturou, aniž by docházelo k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny

- V nezastavěném území v návaznosti na vodní plochy vytvářet územní podmínky pro dotvoření přírodního zázemí vodních ploch a pro šetrné formy rekreačního využití

7 PLOCHÁ RYBNÍČNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá krajina s rozsáhlejšími rybníčními soustavami s velkými rybníky a navazujícím územím s proměnlivým využitím.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až nevýrazně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny), z velké části zatopený, bez výraznějších tvarů
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní (fluviální sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- V různém vzájemném poměru se střídají vodní plochy (rybníky) s doprovodnou břehovou a mokřadní vegetací, plochy lesů a plochy zemědělské půdy (zejm. orné půdy a trvalých travních porostů a někdy i vinic)

- Sídla jsou zastoupená v malé míře – samoty a okrajové části venkovské zástavby
- Charakteristická je přítomnost vodních toků a kanálů propojujících rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Vodní plochy
- Zemědělsky obhospodařovaná niva
- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Zalesněné plošiny
- Zalesněné mírné svahy
- Zalesněná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše polyfunkční jednotka s proměnlivým zastoupením rybníků, ploch lesů a zemědělské půdy
- Sídla jsou obvykle umístěna při okrajích území
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou vesměs výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy nivních nebo převážně zemědělských krajín

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené
- Vnějšíkově se většinou výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Soustava ekosystémů vodních ploch a navazujících cenných mokřadních ekosystémů
- Lesní ekosystémy
- Vodní toky s doprovodnými porosty
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rekreační využití

- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Nadměrná eutrofizace vodního prostředí
- Rozšiřování zástavby
- Povodňové ohrožení zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval – Pohořelické rybníky, Jaroslavické rybníky
- Dolnomoravský úval – Nesyt + Nový rybník, Lednické rybníky, rybníky na Kyjovce nad Hodonínem

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá krajina s velkými rybníky či soustavami rybníků a s proměnlivou strukturou využití navazujícího území se zastoupením zemědělské půdy s možnými různými způsoby vhodného využití a zpravidla i se zastoupením různě velkých lesních porostů

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

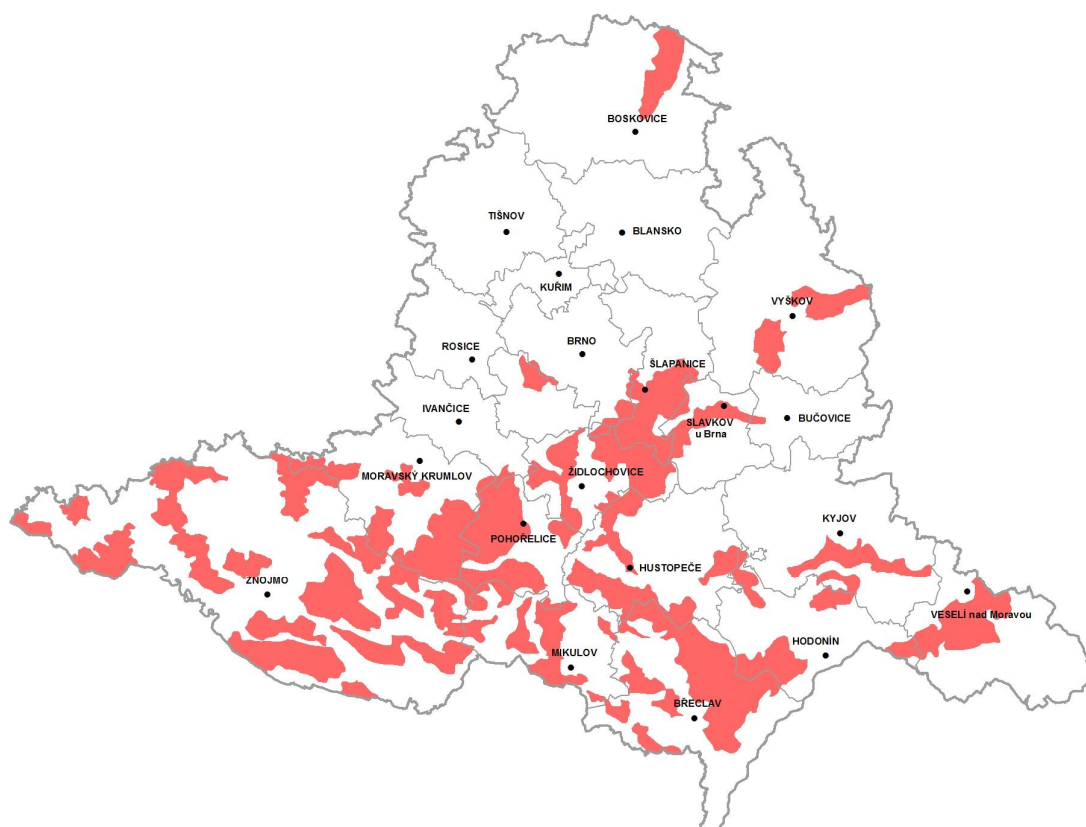
- Zemědělství: vhodná struktura s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a riziko nadměrné eutrofizace vodních nádrží, v nádržích přiměřený chov ryb
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (především ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny, protipovodňové ochrany a ochrany kvality vody v nádržích (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: využívání vodních nádrží v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a s jejich vodohospodářským a rekreačním významem, vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt vodních toků, minimalizace působení migračních bariér na tocích), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: výhradně mimo přirozená záplavová území a v přímé návaznosti na stávající zastavěná území, přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany ZPF

- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení rekreačnímu využití území a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: povrchová těžba fluvialních sedimentů (šterkopísků) přípustná jen výjimečně za splnění podmínky, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, výjimečně areálová zařízení technické vybavenosti, která nejsou v rozporu s rekreačním využitím území a se zájmy ochrany přírody a krajiny)
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj rekreačního využití s případnými stavbami a areálovými zařízeními bez negativních vlivů na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Zastavitelné plochy umísťovat pouze v území, které má předpoklady pro efektivní využití (zejména pro rekreační účely) v kontextu s dopravní a technickou infrastrukturou, aniž by docházelo k zásadním střetům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- V nezastavěném území v návaznosti na vodní plochy vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití a pro šetrné formy rekreačního využití.

8 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s výrazně dominantním zemědělským využitím, s typickými rozsáhlými bloky orné půdy a s většinou rovněž se sídly venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí i hřbety velmi ploché, nevýrazné
- Výraznější vrchy a svahy buď zcela chybí, nebo jsou vzácné
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní – spraše a jiné kvartérní sedimenty

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Zcela dominuje orná půda, většinou v podobě rozsáhlých bloků, spíše ojediněle i s dochovanými maloplošnými a liniovými strukturami (meze, stromořadí...), v teplejších oblastech jsou významně zastoupeny i vinice a velkoplošné sady
- Lesní porosty jsou zastoupeny obvykle v nepatrné míře, zpravidla v podobě drobných remízů
- Sídla jsou zastoupená v poměrně hojné míře, typické jsou zejména menší až středně velké vesnice, méně častá jsou sídla městského typu (např. Velké Opatovice, Šlapanice, Slavkov u Brna, Hustopeče, Strážnice)
- Vodní toky jsou až na výjimky regulované

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná dna údolí
- Zástavba sídel

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Převážně ladem ležící drobné izolované vrchy
- Výrobní areály
- Zalesněné plošiny
- Zalesněné mírné svahy
- Vodní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními enklávami či poloenklávami
- Sídla jsou častěji rozmístěna při okrajích území
- S výjimkou zástavby sídel, výrobních areálů a vodních ploch jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje většinou na různé typy členitějších krajinných oblastí, zpravidla výše položených

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Pohledová dominantnost izolovaných vrchů
- Cenné stepní ekosystémy

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Větrná, příp. i vodní eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Boskovická brázda – sever (Velkoopatovicko – severně od Boskovic), jih (Moravskokrumlovská kotlina)
- Bobravská vrchovina – Střelická kotlina
- Jevišovická pahorkatina – hojně (západně od Vranovské přehrady – Vratěšín – pomezí s Rakouskem a krajem Vysočina, Korolupy – Oslonovice, Stálky – Lančov, Jiřice u Moravských Budějovic – Blížkovice – Štítary – Vracovice – Mašovice, Citonice – Přímětice – Únanov, jižně od údolí Rokytne – Tavíkovice – Mikulovice, údolí Rokytne u Vémyslic, Horní Dunajovice – Výrovce – Vítonice)
- Dyjsko–svratecký úval – plošně převažující (povodí Daníže, jižně od Znojma, mezi údolím Jevišovky a Dyje pod Znojmem, Hostěradická sníženina, severně od údolí Jevišovky u Hrušovan, sníženiny v Dunajovických vrších, západně od údolí Jihlavy u Pohořelic, terasové plošiny mezi údolím Jihlavy u Pohořelic a Svratky u Židlochovic, východně od údolí Svratky pod Brnem – zejm. povodí Litavy)
- Vyškovská brána – jihozápadně od Vyškova, úval Hané pod Vyškovem
- Litenčická pahorkatina – jižně až jihozápadně od Vyškova (Rostěnice – Lysovice), údolí Litavy pod Bučovicemi

- Kyjovská pahorkatina – jižně od Kyjova (Šardice – Svatobořice – Skoronice – Bzenec), Čejčská kotlina
- Ždánický les – Hustopečská sníženina
- Mikulovská vrchovina – jižně od Mikulova (do Rakouska), jižně od dolní nádrže Nové Mlýny (Pavlov – Milovice)
- Dolnomoravský úval – z jižní strany Nesytu (Sedlec – Valtice – Hlohovec), jihovýchodně od Valtice (Valtice – Boří Dvůr – Rakousko), Charvátská Nová Ves a okolí, mezi údolími Dyje a Včelínku (Bulhary – Lednice), mezi Pouzdřany, Břeclaví a Hodonínem (Pouzďřany – Šakvice – Velké Pavlovice – Rakvice – Velké Bílovice – Lanžhot – Prušánky – Dolní Bojanovice), mezi Hodonínem a Kyjovem (Milotice – Ratíškovice – Dubňany)
- Vizovická vrchovina – jihozápadní podhůří (Petrov – Strážnice – Tasov – Blatnice pod Sv. Ant. – Zlínský kraj)
- Bílé Karpaty – západní podhůří (Sudoměřice)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina s převahou orné půdy se zabezpečenou protierozní ochranou, s proměnlivým zastoupením dalších způsobů využití a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: převažující intenzivní využití s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochranu půdy (např. rozčlenění bloků orné půdy ohrožených větrnou erozí ochrannými lesními pásy)
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nespojujících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, a pro revitalizaci vodních toků a jejich povodí

9 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ VINIČNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s poměrně pestrhou strukturou převážně zemědělského využití, v rámci kterého jsou vždy spoludominantní vinice, a se sídly převážně venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí i hřbety velmi ploché, nevýrazné
- Výraznější vrchy a svahy buď zcela chybí, nebo jsou vzácné
- Horninové prostředí je v zásadě homogenní – spraše a jiné kvartérní sedimenty

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominují různé velké celky vinic, doplněné zejména rozsáhlými bloky orné půdy (místy až spoludominantními), případně ovocnými sady (ve velkoplošné i maloplošné formě)
- Lesní porosty jsou zastoupeny sporadicky, v podobě drobných celků
- Sídla jsou zastoupená obvykle v hojné míře, typické jsou zejména středně velké vesnice
- Vodní toky buď zcela chybí, nebo jsou jen drobné

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná dna údolí
- Zástavba sídel

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše polyfunkční jednotka s výraznou dominancí různých forem zemědělského využití, mezi kterými převládají nebo spolupřevládají vinice, a porůznu s různě velkými a různě uspořádanými plochami zastavěných území sídel
- S výjimkou zástavby sídel jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek spíše méně výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje především na různé jiné typy zemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Relativní pestrost způsobů využití

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento vinic
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Větrná, příp. i vodní eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Dolnomoravský úval – z jižní strany Hlohoveckého rybníku (Valtice – Hlohovec), sídelní pás podél údolí Moravy (Lanžhot – Moravská Nová Ves)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná zemědělská krajina s vysokým podílem vinic, s proměnlivým zastoupením dalších způsobů využití a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: zachování (příp. další posílení) pestré struktury využití s významným zastoupením vinic a sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajínotvorná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěné

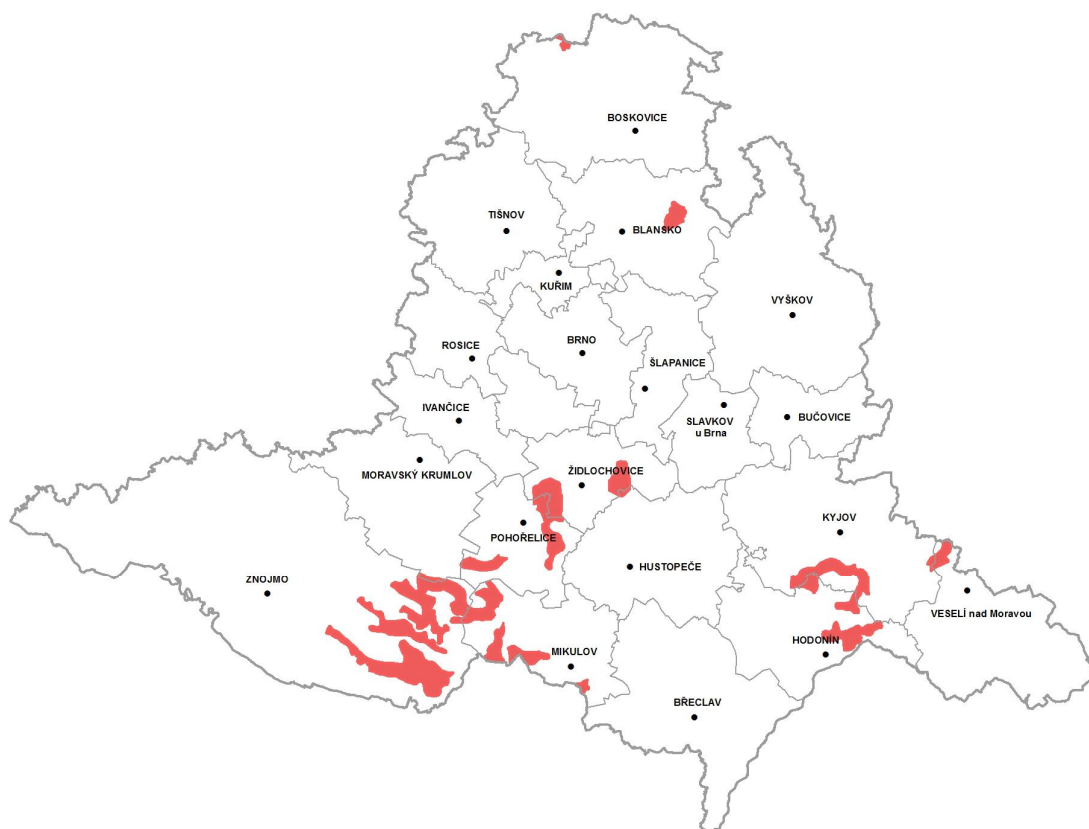
území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)

- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umísťování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umísťování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na využívání vinic a sadů a na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

10 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s převažujícím zemědělským využitím, s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů, a s proměnlivým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí buď nevýrazná, nebo nejsou zastoupená vůbec
- Hřbety velmi ploché
- Výraznější vrchy a svahy buď zcela chybí, nebo jsou vzácné
- Horninové prostředí různé, ale vždy v zásadě homogenní

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují rozsáhlé bloky orné půdy
- Vždy jsou zastoupené i lesy, buď v podobě menších celků, nebo částí rozsáhlejších celků
- Sídla jsou zastoupená v proměnlivé míře, typické jsou zejména menší až středně velké vesnice
- Proměnlivě zastoupené vodní toky jsou zpravidla regulované, v některých případech jsou na nich vybudované spíše menší rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zalesněné mírné svahy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Plochá údolí s maloplošnou smíšenou strukturou využití
- Zalesněné výrazné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zástavba sídel
- Vodní plochy
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých bloků orné půdy a s poměrně četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami či částmi lesních celků
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné v těch případech, kdy jsou dány rozdílnými způsoby využití; v případech stejných převažujících způsobů využití jsou nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných a údolních krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené až polootevřené

- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují oba základní způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Lesní ekosystémy
- Drobné krajinné struktury

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Větrná eroze zemědělské půdy
- Nevhodná skladba lesních porostů
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Svitavská pahorkatina – Letovicko (nad údolím Křetínky na pomezí s Pardubickým krajem)
- Dražanská vrchovina – Moravský kras (Ostrovská plošina)
- Dyjsko–svratecký úval – jižně od Měnína (Měnínská a Rumunská bažantnice), východně od údolí Jihlavy (Hrušovany u Brna – Ivaň), Drnholecká pahorkatina (Vlasatice – Trojskotovice, Drnholec – Litobratřice – Břežany – Mackovice – Pravice – Hrušovany n/J, Borotice – Božice – Šanov, Krhovice – Dyjákovice – Šanov, Novosedly – Nový Přerov, Dobré Pole – Břeží)
- Dolnomoravský úval – JV od Mikulova u rakouských hranic (Nový rybník a okolí), váté písky v prostoru mezi Kyjovem a řekou Moravou (Dubňany – Mistrín – Milotice – Vacenovice – Ratíškovice, Hodonín – Rohatec, Moravský Písek – Zlínský kraj)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná krajina s převahou zemědělské půdy s různými možnými způsoby využití, s různě velkými lesními celky a většinou i se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: převažující intenzivní využití s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochranu půdy (např. rozčlenění bloků orné půdy ohrožených větrnou erozí ochrannými lesními pásy)

- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístění v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístění plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

11 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKOESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s převažujícími lesy, s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch a zpravidla s nízkým zastoupením sídel

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí nevýrazná nebo mělká a většinou široká
- Hřbety velmi ploché
- Vrchy a jiné přírodní terénní dominanty buď zcela chybí, nebo jsou ojedinělé
- Horninové prostředí různé, ale vždy v zásadě homogenní (krystalické horniny, váte písiky)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují lesy
- Hojně zastoupené jsou též rozsáhlé bloky orné půdy
- Sídla jsou zastoupená v malé míře – samoty a malé vesnice (Zálesí, menší část Rozkoše)
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, někdy s drobnými rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zalesněné mírné svahy
- Zalesněná mělká údolí
- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná mělká údolí

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých lesních celků nebo jejich částí a s bloky orné půdy
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné v těch případech, kdy jsou dány rozdílnými způsoby využití; v případech stejných převažujících způsobů využití jsou nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy plochých až členitých krajinných oblastí s významnějším zastoupením až dominancí lesů

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově nejčastěji polootevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují oba základní způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Lesní ekosystémy

- Cenné mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizované využití

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Jevišovická pahorkatina – severně od Jevišovic, Zálesí a okolí (při pomezí s krajem Vysočina)
- Dolno–moravský úval – váté písky východně od Ratíškovic

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná krajina s převahou lesních celků, s významnými plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: různé způsoby využití především s ohledem na zájmy ochrany přírody a krajiny, kvalitu půd a míru erozního ohrožení
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěné území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)

- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních (příp. pozitivních) zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a mimo souvislé lesní celky pro pestrout strukturu využití, a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě

12 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území, víceméně celoplošně zalesněná

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí mělká a většinou široká
- Hřbety velmi ploché
- Vrchy a jiné přírodní terénní dominanty zcela chybí, nebo jsou ojedinělé
- Horninové prostředí různé, ale vždy v zásadě homogenní (krystalické horniny, váte písků)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (louky, mokřady, vodní plochy, rekreační zástavba...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupené pouze samoty
- Vodní toky jsou zastoupené málo, částečně regulované, částečně s přirozenými úseky, místy s drobnými rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněné ploché hřbety
- Zalesněné mírné svahy
- Zalesněná mělká údolí

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované plošiny

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh;
- Enklávy a poloenklávy jsou typické především pro údolní polohy a většinou mají výrazně protáhlý tvar
- S výjimkou nelesních enkláv jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrozličnější typy plochých až členitých krajinných oblastí (vyjma údolních).

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvenjšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějškově se vesměs výrazně projevuje pouze základní způsob využívání (lesy)

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit

ROZŠÍŘENÍ

- Jevišovická pahorkatina – východně až severovýchodně od Hostimi, mezi Blížkovicemi a Zálesím (oboje při pomezí s krajem Vysočina)
- Dolno–moravský úval – Boří les (Hlohovec – Poštorná – rakouské hranice), les Doubrava (Hodonín – Bzenec)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Plochá až mírně zvlněná lesní krajina

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...); event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné nové vodní a vodohospodářské plochy pouze v souvislosti s protipovodňovou ochranou území (jednoznačně prokazatelnou)
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možným přizpůsobením zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)

- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci regulovaných vodních toků, a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

13 PLOCHÁ AŽ MÍRNĚ ZVLNĚNÁ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Málo členitá až rovinatá území s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrou strukturou využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf rovinatý až mírně zvlněný (relativní převýšení odpovídá charakteru roviny až ploché pahorkatiny)
- Údolí široce rozevřená
- Hřbety velmi ploché
- Vrchy a jiné přírodní terénní dominanty zcela chybí, nebo jsou ojedinělé
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrůznějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná), a to především po obvodu zástavby
- Lesní porosty jsou zastoupeny spíše výjimečně, (většinou) v podobě drobných celků
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, často i zaklenuté

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Výrobní areály
- Rekreačně využívané plochy
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované plošiny
- Zemědělsky obhospodařovaná niva
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka urbanizované krajiny, v případech většího zastoupení neurbanizovaných ploch až polyfunkční jednotka,
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou většinou poměrně výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově otevřené až polootevřené
- Základní způsoby využívání se vnějškově projevuje velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Dochované povrchové úseky vodních toků, příp. s doprovodnými porosty
- Nezastavěné partie údolních niv

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Různá nevhodná zástavba (polohově, měřítkově...)
- Povodňové ohrožení údolních poloh
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Bobravská vrchovina – Kuřim, část Brna (sever, jihozápad)
- Jevišovická pahorkatina – část Znojma (jihovýchod + Dobšice)
- Dyjsko–svratecký úval – část Brna (jih, jihovýchod + Modřice)
- Vyškovská brána – Vyškov (+ Dědice)
- Dolnomoravský úval – Břeclav (+ Poštorná), Hodonín, Veselí nad Moravou

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Plochá až mírně zvlněná městská a příměstská krajina s hustotou a charakterem zástavby zohledňujícími celkový charakter sídla a krajiny

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

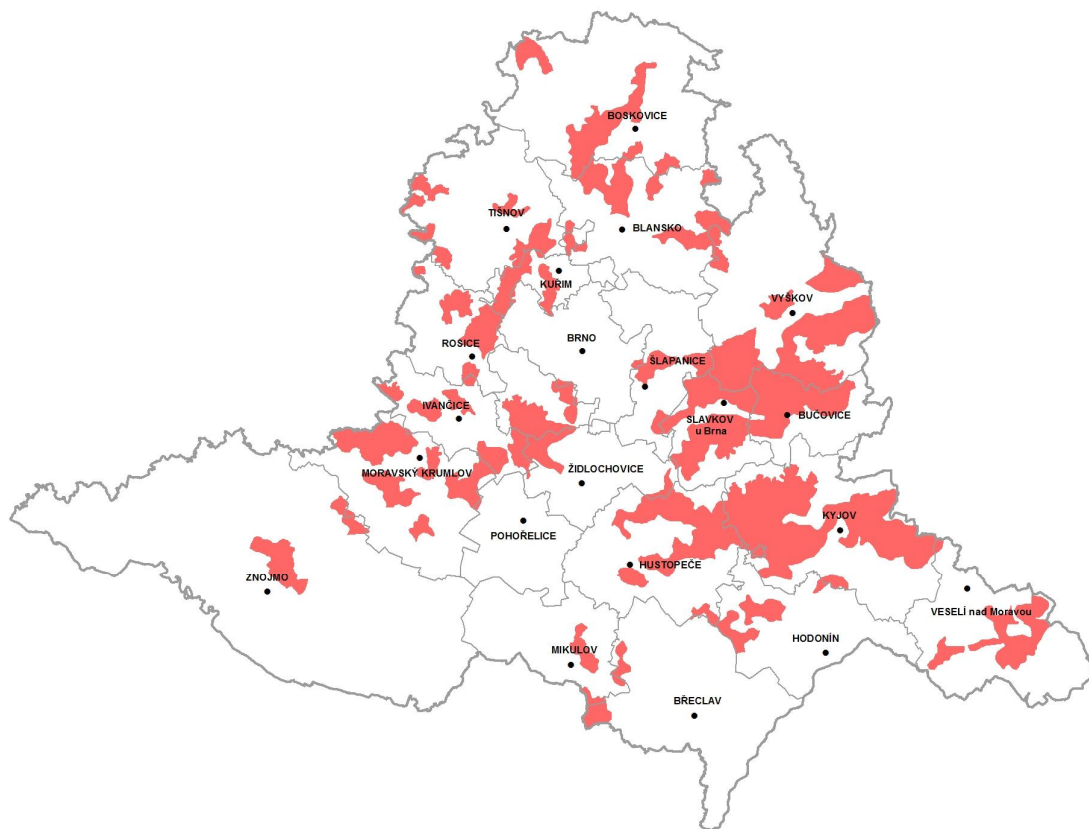
- Zemědělství: preference pestré struktury využití zohledňující polohu v těsném zázemí sídla, zájmy ochrany přírody a krajiny a erozní a povodňová rizika
- Lesní hospodářství: výrazná preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy rekreačního využití, ochrany přírody a krajiny a příp. i protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

- Urbanistický rozvoj: přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany přírody, ochrany ZPF a protipovodňové ochrany; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území (zejm. v nivách vodních toků)
- Doprava: koordinovaně ve vazbě na celkový urbanistický rozvoj
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánního prostředí
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj nejrůznějších forem v souladu s celkovou urbanistickou koncepcí

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití a pro šetrné formy rekreačního využití., případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

14 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ ZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Poměrně členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími a s výrazně dominantním zemědělským využitím s rozsáhlými bloky orné půdy a často zatravněnými nejpříkřejšími partiemi svahů většinou rovněž se sídly venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf výrazně zvlněný (relativní převýšení odpovídá nejčastěji charakteru členité pahorkatiny),
- Údolí obvykle široce rozevřená a nepříliš zahloubená
- Hřbety buď zcela ploché, nebo zaoblené, s plochými temeny
- Výrazné vrchy jsou vzácné, běžnější jsou výraznější svahy
- Horninové prostředí různé, ale většinou v zásadě homogenní (krystalické horniny, spraše...)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominuje zemědělská půda (zejm. orná), většinou v podobě rozsáhlých bloků, místy i s dochovanými maloplošnými a liniiovými strukturami (mokřadní louky, mokřadní lada, meze, kamenice, stromořadí...), spíše v chladnějších oblastech jsou často významně zastoupeny i trvalé travní porosty, v teplejších oblastech pak vinice a velkoplošné sady.
- Lesní porosty jsou zastoupeny sporadicky, (většinou) v podobě drobných celků
- Sídla jsou zastoupená obvykle v hojně míře, typické jsou zejména menší vesnice, méně časté jsou i osady a samoty, případně sídla městského typu (např. Olešnice, Svitávka, Lysice, Miroslav, Bučovice, Ždánice, Klobouky u Brna)
- Vodní toky jsou převážně regulované, místy s drobnými nádržemi

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované ploché hřbety
- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Údolní dna s převažujícím zemědělským využitím
- Zástavba sídel

Doplňující skupiny typů jednotek

- Výrobní areály
- Zemědělsky obhospodařované terasované svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná niva

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše monofunkční jednotka s převahou zemědělského využití a místně se sídelními enklávami či poloenklávami, případně i s ojedinělými (většinou spíše menšími) lesními celky
- S výjimkou zástavby sídla a výrobních areálů jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek převážně nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrůznější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené

- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Přehlednost krajiny
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Maloplošné a liniové krajinné struktury

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento zornění
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní, případně i větrná eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hornosvratecká vrchovina – severní Olešnicko
- Křižanovská vrchovina – mezi údolími Bobruvky (Loučky) a Libochovky na pomezí s krajem Vysočina (Vratislávka – Žďárec – Tišnovská Nová Ves), mezi údolími Libochovky a Bílého potoka na pomezí s krajem Vysočina (Rojetín, Katov – Křižínkov), jižně od údolí Bílého potoka (Přibyslavice, Litostrov – Domašov – Javůrek)
- Boskovická brázda – sever (Vanovice – Boskovice – Lysice – Černá Hora), střed (Šerkovická kotlina, Malhostovice – Veverská Bítýška – Rosice), jih (Tetčice – Neslovice, Ivančicko – sever, Oslavansko – jih, Moravskokrumlovsko – východ)
- Dražanská vrchovina – údolí Svitavy + Blanenský prolom (Újezd u Boskovic – Rájec nad Svitavou – Blansko), střední část (Petrovice – Ludíkov, Vysočany – Olomoucký kraj, Vilémovice – Ruprechtov – Lipovec – Olomoucký kraj)
- Bobravská vrchovina – Milonická sníženina a Kuřimská kotlina (Lažany – Lipůvka – Svinošice) Jinačovický prolom (Moravské Knínice – Kníničky), jižně od údolí Bobravy (Radostice – Silůvky – Ořechov), nad údolím Jihlavy u Dolních Kounic a Nových Bránic, jižní část (Miroslavské Knínice – Miroslav)
- Jevišovická pahorkatina – severovýchodní část (Senorady – kraj Vysočina, mezi údolími Jihlavy a Rokytne západně od Moravského Krumlova – kraj Vysočina), východní část (jižně od údolí Rokytne u Vémyslic, Višňové – Želetice, Hluboké Mašůvky – Suchohrdly u Znojma)

- Dyjsko–svratecký úval – severozápadní až severní okraj (Vedrovice – Kubšice – Dolní Kounice, Dolní Kounice – Medlov – Ořechov, Želešice – Ostopovice, Líšeň – Šlapanice – Sivice), severovýchodní část (Velešovice – Křenovice – Újezd u Brna)
- Vyškovská brána – hojně (Rousínovsko, jihozápadně od Vyškova, úval Hané pod Vyškovem)
- Litenčická pahorkatina – převažující (východní až jižní Vyškovsko, severní Bučovicko a Slavkovsko)
- Ždánický les – velmi hojně (převládá v níže položených partiích)
- Kyjovská pahorkatina – převládá v severní polovině (severně až východně od Kyjova, na pomezí se Zlínským krajem, jihozápadně od Kyjova), mezi Miloticemi a Dubňany, východně a jižně od Čejkovic
- Mikulovská vrchovina – severně až východně od Mikulova
- Dolnomoravský úval – západně od Valtic na hranicích s Rakouskem (Úvaly a okolí), mezi údolími Dyje a Včelínku u Bulhar a Hlohovce
- Vizovická vrchovina – Kuželovská kotlina a okolí (Louka – Lipov – Kuželov – Velká nad Veličkou – Blatnička)
- Bílé Karpaty – západní podhůří (Tvarožná Lhota – Radějov)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná a pestře využívaná zemědělská krajina se zabezpečenou protierozní ochranou a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměřňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

15 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ VINIČNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, s poměrně pestrou strukturou převážně zemědělského využití, v rámci kterého jsou vždy spoludominantní vinice, a s proměnlivým zastoupením sídel převážně venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf území je výrazně zvlněný až členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až výjimečně ploché vrchoviny)
- Charakteristická je absence výraznějších údolí
- Hřbety mají proměnlivý charakter, v některých případech jsou dosti výrazné
- Poměrně běžné jsou antropogenní terasy

- Horninové prostředí je velmi různorodé

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominují různě velké celky vinic, doplněné zejména rozsáhlými bloky orné půdy (místy až spoludominantními), případně ovocnými sady (ve velkoplošné i maloplošné formě) a významně zastoupenými liniovými strukturami (cestami, mezemi, stromořadími...)
- Lesní porosty jsou zastoupeny víceméně sporadicky, (většinou) v podobě drobných celků
- Vcelku běžné je zastoupení ladem ležících pozemků
- Sídla jsou zastoupená relativně málo, a to zejména v úpatních částech svahů – typické jsou především středně velké vesnice
- Vodní toky buď zcela chybí, nebo jsou jen drobné

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované terasované svahy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Údolní dna s převažujícím zemědělským využitím
- Zalesněné výrazné svahy
- Zástavba sídel
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše polyfunkční jednotka s výraznou dominancí různých forem zemědělského využití, mezi kterými převládají nebo spoluprevládají vinice a porůznu s různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a plochami zastavěných území sídel (zejm. v okrajových partiích).
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou různě výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje především na různé jiné typy zemědělských a lesozemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se vesměs výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití
- Maloplošné a liniové krajinné struktury
- Lesní ekosystémy
- Květnaté louky a lada

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě vysoké procento vinic
- Rostoucí podíl ladem ležících ploch
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní, případně i větrná eroze zemědělské půdy
- Aktivní sesuvy
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Bobravská vrchovina – nejjižnější část (Miroslav)
- Jevišovická pahorkatina – pás podél jihovýchodního okraje národního parku Podyjí (Znojmo – Havraníky – Hnanice)
- Dyjsko–svratecký úval – jihozápadní část (Šatov, Ječmenišť), jižní část (Dunajovické vrchy)
- Ždánický les – jihozápadní až jižní okraje (Velké Němčice – Hustopeče – Velké Pavlovice – Brumovice – Kobylí – Vrbice – Bořetice)
- Kyjovská pahorkatina – jihozápadní část (Terezín – Hovorany, Mutěnice, Vrbice – Čejkovice – Starý Poddvorov, Velké Bílovice, Prušánky – Josefov)
- Mikulovská vrchovina – svahy Pálavy (Pavlov – Dolní Věstonice – Perná – Bavory – Mikulov), jižní okraj Milovické pahorkatiny (Mikulov – Sedlec)
- Dolnomoravský úval – západní část (Přítlucká hora, Sedlec – Hlohovec, Valtice – rakouské hranice)
- Vizovická vrchovina – východně od Veselí (Blatnice p. Sv. Ant. – Louka)

- Bílé Karpaty – západní část jižně od Strážnice (kopec Žerotín – slovenské hranice)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná a pestře využívaná zemědělská krajina se zabezpečenou protierozní ochranou, s vysokým podílem vinic, s proměnlivým zastoupením dalších způsobů využití (včetně lesních celků) a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

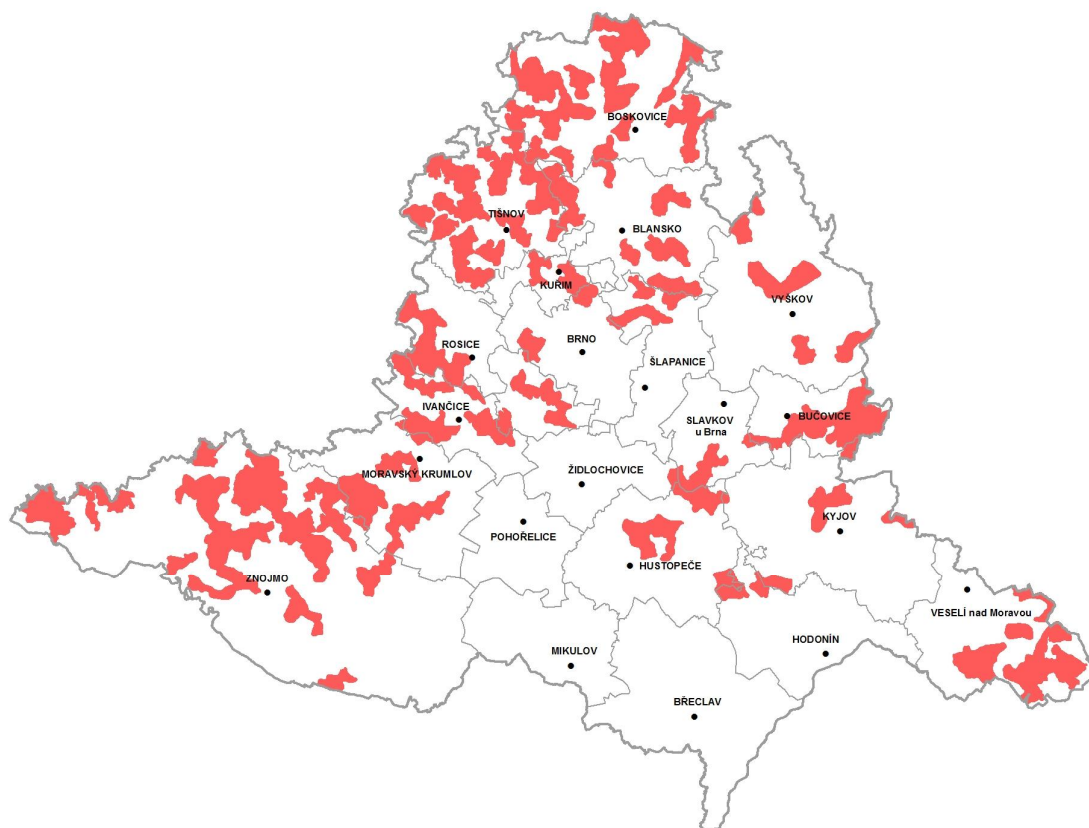
- Zemědělství: zachování (příp. další posílení) pestré struktury využití s významným zastoupením vinic a sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a ochrany ZPF (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných) – preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinnotvorná, rekreační...)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístění v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístění plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny

- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na využívání vinic a sadů a na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

16 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, s převládajícím zemědělským využitím, s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů, a většinou i se sídly převážně venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf území je výrazně zvlněný až členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Údolí různě zahloubená, sevřená i rozevřená
- Hřbety převážně výrazné, s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy a údolí

- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažuje zemědělská půda, zejm. orná, místně významné jsou trvalé travní porosty
- Typické je proměnlivé zastoupení různě velkých (většinou však menších) lesních celků, obvykle vázaných na členitější partie reliéfu, příp. na podmáčené polohy
- Sídla jsou zastoupená obvykle v hojné míře, typické jsou zejména menší vesnice, poměrně běžné jsou i osady a samoty, zatímco sídla městského typu jsou vzácná
- Proměnlivě, avšak běžně zastoupené a převážně drobnější vodní toky jsou často regulované, někdy s menšími rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Rozevřená údolí s převažujícím zemědělským využitím
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zalesněné příkré svahy
- Zástavba sídel

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zalesněné ploché závěry údolí
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou zemědělského využití a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a poloenklávami a spíše menšími venkovskými sídly
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné v těch případech, kdy jsou dány rozdílnými způsoby využití; v případech stejných převažujících způsobů využití jsou nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově polootevřené
- Vnějšíkově se zpravidla výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití
- Lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Květnaté louky a lada
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Minimální rozvoj (příp. až stagnace) sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní eroze zemědělské půdy
- Lokální povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Podorlická pahorkatina – západně od Velkých Opatovic, při pomezí s Pardubickým krajem (Velká Roudka – Roubanina)
- Svitavská pahorkatina – severní Letovicko, při pomezí s Pardubickým krajem (Deštná – Roubanina)
- Hornosvratecká vrchovina – velmi hojně (Olešnicko, jihozápadní Letovicko, Kunštátsko, Lysicko, Lomnicko, mezi údolími Svratky a Loučky jižně až západně od Doubravníka)
- Křižanovská vrchovina – mezi údolími Bobruvky (Loučky) a Libochovky (Tišnovská Nová Ves – Říkonín – Dolní Loučky), z jižní strany údolí Libochovky na pomezí s krajem Vysočina (Lubné – Borovnick – Níhov, Kuřimské Jestřábí – Prosatín), jihozápadní Tišnovsko (Březina – Heroltice – Pejškov, Deblín – Lažánky, Stanoviště – Příbram – Lukovany – Čučice – Zbýšov)
- Boskovická brázda – východní okraje severní části (Šebetov – Uhřice – Pardubický kraj), ze západní strany Boskovic (Chrudichromy – Mladkov), Malý a Velký Chlum (Skalice nad

Svitavou – Jestřebí), jižní Lysicko (Lysice – Býkovice), Žernovická hrást' (Dlouhá Lhota – Žernovník – Unín – Újezd u Černé Hory – Malhostovice), severní a východní část Tišnovské kotliny (Dřínová – Květnice – Železné – Klucanina – Stráž), Zbýšovsko (Zastávka – Neslovice), údolí Jihlavy nad Ivančicemi (Biskoupky – Němčice), Moravskokrumlovsko (jihozápad)

- Dražanská vrchovina – severní část (Úsobrno – Pardubický kraj, Kořenec – Žďárná), Moravský kras – severní část (Holštejn – Sloup – Suchdol), na pomezí s Olomouckým krajem (Nové Sady, Studnice), severně od Vyškova (Rychtářov – Dědice – Zelená Hora), Jedovnicko (Lažánky – Jedovnice), jižně od Blanska (Olomučany), Křtinsko (Habrůvka – Bukovinka – Březina), Babice nad Svitavou, severovýchodně od Brna (Ochoz u Brna – Bílovice nad Svitavou – Obřany), severně od Brna (Lelekovice – Mokrý Hora)
- Bobravská vrchovina – Milonická sníženina, Řečkovický prolom (Kuřim – Mokrý Hora), západně od Kuřimi (Čebín – Moravské Knínice), západně od Brna (Žebětín), východní část (Střelice – Nebovidy – Hajany), východní Ivančicko (Hlína – Ivančice – Mělčany – Silůvky), jižní část (Bohutice – Hostěradice)
- Jevišovická pahorkatina – hojně (Lubnice – Uherčice, údolí Želetavky na pomezí s krajem Vysočina – Vysočany – Oslonice, Zblovce – Chvalatice, Horní Břečkov – Čížov, Lukov – Podmolí – Hradiště – Bezkov – Olbramkostel – Vranovská Ves – Boskovštejn – Ctidružice, Hostim, Rozkoš – Jevišovice – Mikulovice – Plaveč – Tvořihráz – Těšetice, Horní Dunajovice – Višňové – Křepice – Džbánice – Skalice, Suchohrdly u Znojma – Dyje – Načeratice)
- Dyjsko–svratecký úval – západní až jihozápadní část (Hostěradice – Oleksovice – Lechovice, Dyje – Tasovice – Derflice, Jaroslavice – rakouské hranice)
- Litenčická pahorkatina – severozápadní až severní část (Terešov – Bohdalice, Orlovice – Zlínský kraj), východně od Bučovic (Vícemilice – Nesovice – Nemochovice – Kožušice – Mouchnice – Zlínský kraj)
- Ždánický les – severní okraj (Rašovice – Bučovice), severozápadní část (Borkovany – Kobeřice), střední část (Bošovice – Velké Hostěrádky – Dambořice – Bohumilice), západní část (Boleradice – Šitbořice – Křepice – Kurdějov), jižní část (východně od Kobylí a Vrbice)
- Kyjovská pahorkatina – severní část (Bohuslavice – Nechvalín – Sobůlky, Ježov – Syrovín – pomezí se Zlínským krajem), střední část (jižně až jihovýchodně od Hovorán)
- Vizovická vrchovina – jižní okraj (Blatnice pod Sv. Ant. – Blatnička – Zlínský kraj, Lipov – Louka)
- Bílé Karpaty – hojně (širší okolí Velké nad Veličkou – Horňácko)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná až členitá krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu

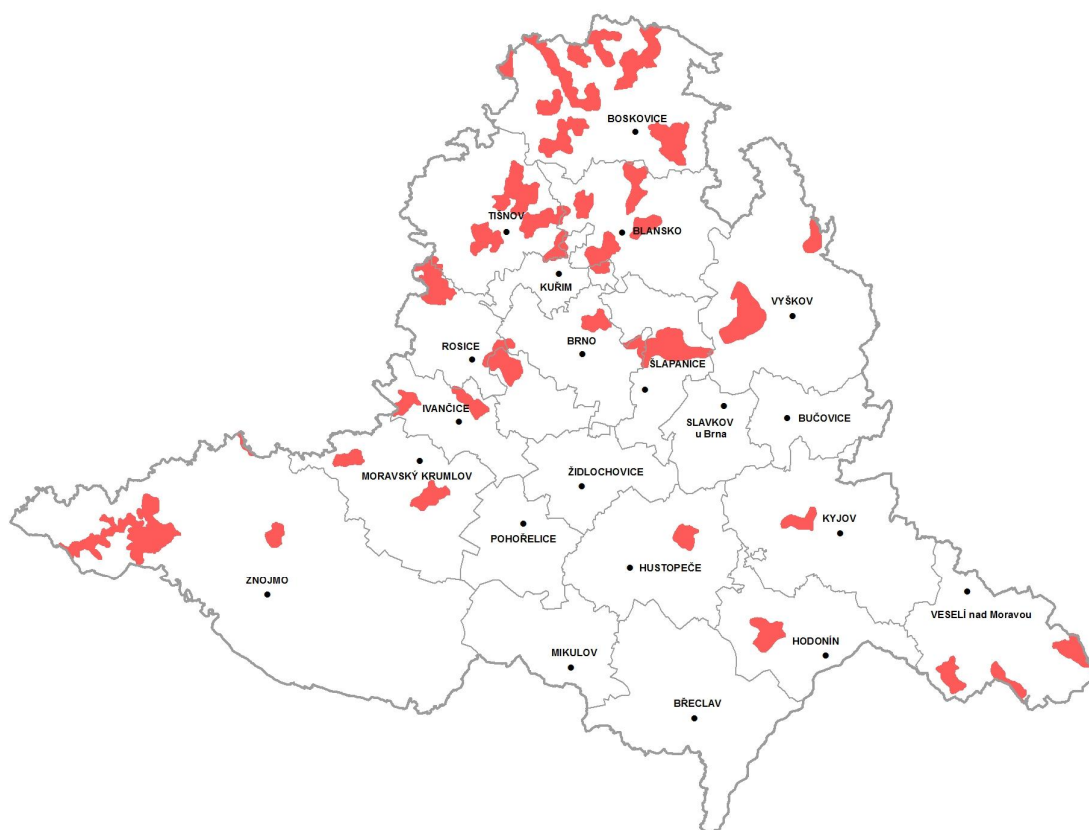
ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěné území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy, ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestřejší strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

17 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ ZEMĚDĚLSKOESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, s převládajícími lesy, s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch a zpravidla s nízkým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf různě, převážně však výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Velké zastoupení příkřejších svahů a výrazných údolních zářezů drobných toků
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují různě velké, většinou však rozsáhlejší lesní celky velmi nepravidelných tvarů
- Hojně zastoupené jsou různorodé enklávy či souvislejší plochy zemědělské půdy (orné i trvalých travních porostů)
- Sídla jsou zastoupená spíše výjimečně – zejm. menší vesnice, osady a samoty
- Proměnlivě, avšak běžně zastoupené jsou vodní toky, někdy s rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněná sevřená údolí
- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zalesněné ploché hřbety
- Zalesněné mírné svahy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zástavba sídel
- Vodní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou lesa a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými plochami zemědělského využití, případně i s menšími venkovskými sídly
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné v těch případech, kdy jsou dány rozdílnými způsoby využití; v případech stejných převažujících způsobů využití jsou nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na jiné typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově zcela otevřené, příp. polootevřené

- Lesy se vnějškově projevují výrazně, jiné způsoby využívání se v závislosti na své poloze vnějškově projevují v proměnlivé míře

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Květnaté louky a lada
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Minimální rozvoj až stagnace sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit
- Lokálně vodní eroze zemědělské půdy
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)

ROZŠÍŘENÍ

- Podorlická pahorkatina – Velkoopatovicko (Vanovice – Velké Opatovice – Pardubický kraj)
- Svitavská pahorkatina – severní Letovicko, po obou stranách údolí Svitavy při pomezí s Pardubickým krajem
- Hornosvratecká vrchovina – mezi Letovicemi, Kunštátem a Olešnicí, západně od Olešnice (Lhota u Olešnice – pomezí s krajem Vysočina), západně až severozápadně od Kunštátu (Hluboké – Petrov), mezi Kunštátem a Lysicemi, Lomnicko (Strhaře – Lomnice – Lomnička),
- Křižanovská vrchovina – západně až jihozápadně od Tišnova (Předklášteří – Úsuší – Vohančice), východně až jihovýchodně od Velké Bíteše (údolí Bílého potoka na pomezí s krajem Vysočina – Lesní Hluboké – Rudka)
- Boskovická brázda – Svárovská vrchovina (Svárov – Vísky), Žernovnická hrást' (Černá Hora – Závist, Hluboké Dvory – Železné – Skalička), severní Ivančicko (Padochov – Neslovice)
- Dražanská vrchovina – východně od Boskovic (Boskovice – Okrouhlá – Ludíkov), východně od údolí Svitavy (Újezd u Boskovic – Kuničky – Horní Lhota, Českovice – Těchov), jihozápadně od Blanska (Blansko – Šebrov – Vranov), jihozápadní část (Soběšice – Lesná),

jižní okraje (Líšeň – Hostěnice – Pozořice – Vítovice, Habrovany – Luleč – Ježkovice), východní část (Podivice – Olomoucký kraj)

- Bobravská vrchovina – severně od Kuřimi (Zlobice), Podkomorské lesy – jih (Masarykův okruh – Omice), severovýchodně od Ivančic (Neslovice – Hlína), střední část Krumlovského lesa (Miroslavské Knínice – Lesonice – Bohutice)
- Jevišovická pahorkatina – mezi údolími Oslavy a Jihlavy na pomezí s krajem Vysočina (Senorady – Biskoupky), údolí Rokytne a okolí (Tulešice – Horní Kounice, na pomezí s krajem Vysočina u Rozkoše), údolí Jevišovky a okolí (Rudlice – Hluboké Mašůvky), Vranovsko (Zálesí – Vranov nad Dyjí – Podmyče – Lančov – Podhradí nad Dyjí – Rakousko)
- Ždánický les – Kloboucko (Klobouky – Boleradice)
- Kyjovská pahorkatina – západně od Kyjova (Želetice – Ostrovánky), jižní část (Starý Poddvorov – Dolní Bojanovice)
- Bílé Karpaty – jižně od Tvarožné Lhoty a východně až jižně od Radějova (část Radějovské obory + Travičná), jihozápadně od Velké nad Veličkou, na hranicích se Slovenskem, východně až severovýchodně od Velké nad Veličkou, na pomezí se Zlínským krajem (Suchov – Vápenky)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná až členitá, kompaktně působící až mírně strukturovaná krajina s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití, případně i se sídly venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

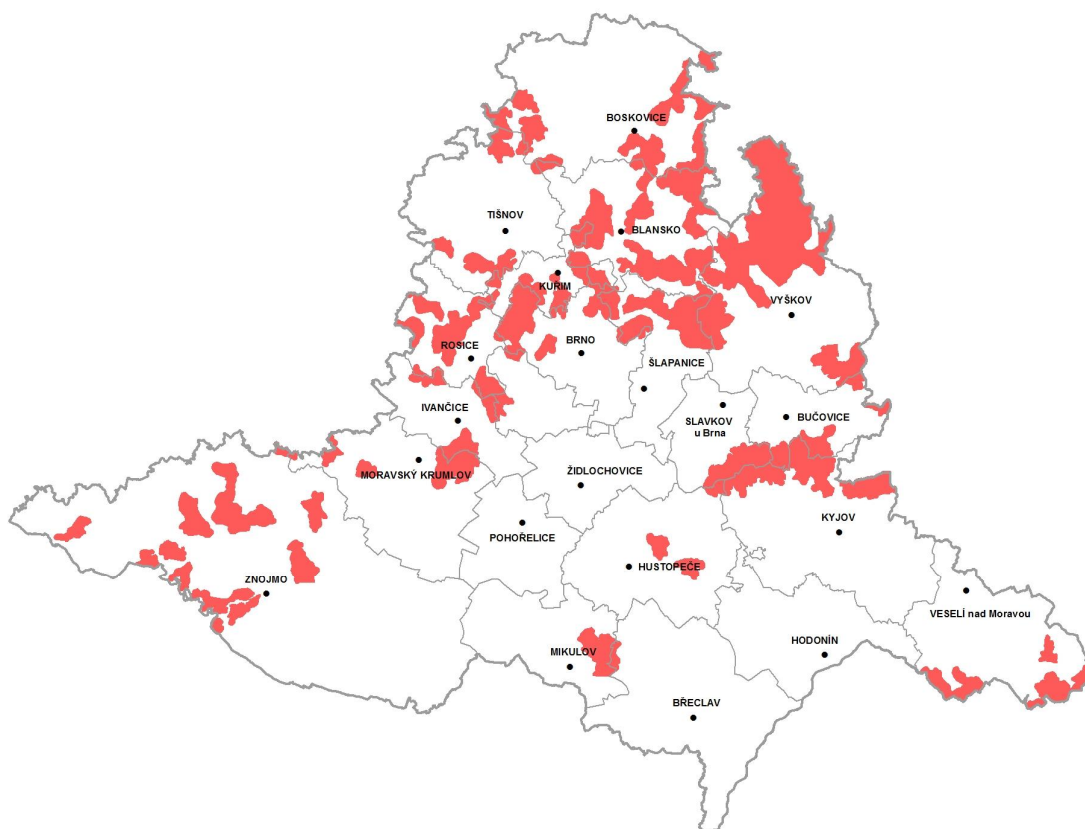
- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, příp. i ovocných sadů a v teplejších oblastech vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny

- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestrou strukturu využití, a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě.

18 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území s různě se prolínajícími hřbety a údolími, víceméně celoplošně zalesněná.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf různě, převážně však výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny)
- Velké zastoupení příkřejších svahů a místy i výrazných údolních zářezů drobných toků
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí různé, často poměrně pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvislé lesní komplexy, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady, vodní plochy, rekreační zástavba...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupené pouze samoty
- Proměnlivě, avšak běžně zastoupené jsou vodní toky, někdy s rybníky

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zalesněné ploché hřbety
- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zalesněné mírné svahy
- Zalesněná sevřená údolí

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Ladem ležící výrazné svahy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh
- Enklávy a poloenklávy jsou typické především pro mírnější svahy a jsou tvarově velmi rozličné
- S výjimkou nelesních enkláv jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na členité až výrazně zvlněné zemědělské a lesozemědělské krajinné oblasti

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvnějšku pohledově zcela otevřené a uvnitř uzavřené
- Vnějškově se vesměs výrazně projevuje pouze základní způsob využívání (lesy)

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Pohledová dominantnost

- Členitý reliéf
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků
- Cenné nelesní mokřadní ekosystémy
- Cenné stepní ekosystémy
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem škůdců a větrných kalamit

ROZŠÍŘENÍ

- Hornosvratecká vrchovina – západní Kunštátsko a Lysicko, částečně na pomezí s krajem Vysočina (Rozseč nad Kunštátem – Hodonín, Hodonín – Běleč, Tasovice – Kozárov, Lačnov – Rašov)
- Křižanovská vrchovina – severně od Svatoslavi, údolí Svatky a okolí nad Veverskou Bítýškou (Veverská Bítýška – Hradčany – Braníškov), podél Boskovické brázdy (Veverská Bítýška – Domašov – Říčany – Příbram – Zbýšov), na pomezí s krajem Vysočina (Rudka – Stanoviště, Újezd u Rosic – Vysoké Popovice), severně od Oslavan (Zbýšov – Čučice)
- Dražanská vrchovina – hojně (severovýchodně, východně, jihovýchodně a jižně od Boskovic, částečně na pomezí s Pardubickým a Olomouckým krajem, ve střední části na pomezí s Olomouckým krajem, severovýchodně od Blanska, Hořický hřbet, Babí lom + Vranovské lesy + Soběšické lesy, jižní část od Bílovic nad Svitavou po Olšany a od Blanska po Vyškov, vojenský újezd Březina)
- Bobravská vrchovina – Baba, Podkomorské lesy, Holedná + Kohoutovické lesy, Bučín + Teplý kopec (Tetčice – Hlína – Silůvky), Krumlovský les – severní část
- Jevišovická pahorkatina – údolí Rokytne a okolí, částečně na pomezí s krajem Vysočina (u Tulešic, u Horních Kounic a u Újezda), komplex mezi Hostimí, Jevišovicemi, Vranovskou Vsí, Kravskem a Vevčicemi, Pavlice – Šumná, nad údolím Dyje u Podhradí, nad údolím Dyje v rámci NP Podyjí (u Vranova nad Dyjí, u Lesné, u Lukova, u Podmolí a Mašovic, u Hnanic, u Havraníků a Konic), Tvoříhrázský les
- Litenčická pahorkatina – vrcholová část na pomezí se Zlínským krajem (Orlovice – Pavlovice – Nemochovice, severně od Kožušic)
- Chříby – na pomezí se Zlínským krajem

- Ždánický les – velmi hojně (převládá ve výše položených partiích – mezi údolím Kyjovky a Bošovicemi, západně a jihovýchodně od Boleradic)
- Mikulovská vrchovina – Milovická obora (Klentnice – Milovice – Sedlec)
- Bílé Karpaty – na hranicích se Slovenskem (Radějovská obora, jihovýchodně od Velké nad Veličkou), Háj (Velká nad Veličkou – Suchov)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná až členitá, kompaktní lesní krajina

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

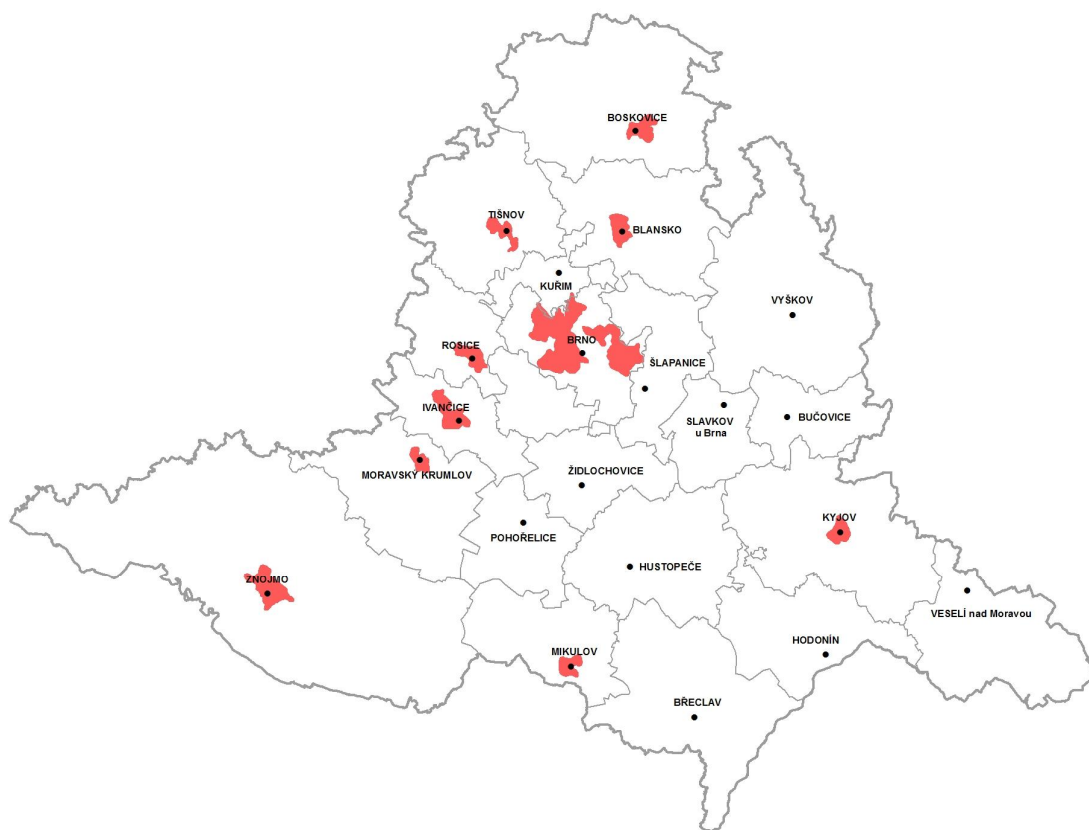
- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů
- Lesní hospodářství: preference mimoprodukčních funkcí lesů (biologická, krajinná, rekreační...); event. zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích, obnova koryt zatrubněných toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možném přizpůsobení zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí v jakékoliv formě (podobě)
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti)

- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizaci regulovaných vodních toků, a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv.

19 VÝRAZNĚ ZVLNĚNÁ AŽ ČLENITÁ MĚSTSKÁ A PŘÍMĚSTSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Poměrně členitá území s převažujícími plochami zastavěného území a s navazujícími nezastavěnými plochami s různorodou, převážně však pestrou strukturou využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Reliéf proměnlivého charakteru (relativní převýšení zpravidla odpovídá charakteru členité pahorkatiny)
- Údolí různě zahloubená, sevřená i rozevřená
- Hřbety značně proměnlivého charakteru, většinou však s plochými temeny
- Relativně běžně jsou zastoupeny výraznější vrchy
- Horninové prostředí pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují plochy zastavěného území se zástavbou nejrozličnějšího typu
- Z jiných způsobů využití je nejhojněji zastoupena zemědělská půda (zejm. orná), a to především po obvodu zástavby
- Lesní porosty jsou zastoupeny v různé míře, (většinou) v podobě menších celků
- Vodní toky jsou zpravidla regulované, často i zaklenuté

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zástavba sídel
- Výrobní areály
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zalesněné výrazné svahy
- Rekreačně využívané plochy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Vodní plochy
- Zemědělsky obhospodařovaná niva

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Polyfunkční jednotka s převahou urbánních funkcí a s významnými plochami zemědělské půdy a někdy i lesa
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou vesměs poměrně výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na nejrozličnější jiné typy krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny zvenjšku pohledově otevřené až polootevřené
- Základní způsoby využívání se zvenjškově většinou projevují velmi výrazně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití krajiny
- Dominanty výrazných vrchů a hřbetů

- Lesní celky
- Dochované povrchové úseky vodních toků, příp. s doprovodnými porosty
- Nezastavěné partie údolních niv
- Rekreační potenciál (z pohledu každodenní a víkendové rekreace)

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Intenzivní rozvoj a přestavba sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Různá nevhodná zástavba (polohově, měřítkově...)
- Povodňové ohrožení údolních poloh
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Boskovická brázda – Boskovice (část), Tišnov (+ Předklášteří), Rosice (+ Tetčice + Zastávka), Ivančice + Oslavany, Moravský Krumlov
- Dražanská vrchovina – Blansko, část Brna (severovýchod)
- Bobravská vrchovina – část Brna (severozápad, západ)
- Jevišovická pahorkatina – většina Znojma (+ Přímětice)
- Dyjsko–svratecký úval – část Brna (východ)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Výrazně zvlněná městská a příměstská krajina s hustotou a charakterem zástavby zohledňujícími celkový charakter sídla a krajiny

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: preference pestré struktury využití zohledňující polohu v těsném zázemí sídla, zájmy ochrany přírody a krajiny a erozní a povodňová rizika
- Lesní hospodářství: výrazná preference mimoprodukčních funkcí lesů (především rekreační, ekologické a vodohospodářské), event. zalesňování dalších vhodných ploch v souladu se zájmy rekreačního využití, ochrany přírody a krajiny a příp. i protipovodňové ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)

- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (ochranné hráze pouze na ochranu sídla, co nejvíce odsazené od toků), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: přiměřeně k charakteru sídel a krajiny a k potřebám ochrany přírody, ochrany ZPF a protipovodňové ochrany; podpora odstraňování nevyužívaných staveb a areálů (brownfields) a jejich případné konverze na nezastavěná území (zejm. v nivách vodních toků)
- Doprava: koordinovaně ve vazbě na celkový urbanistický rozvoj
- Těžba nerostů: jen výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístování v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístování plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do urbánního prostředí
- Cestovní ruch a rekreace: rozvoj nejrozumnějších forem v souladu s celkovou urbanistickou koncepcí

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat v kontextu s navrženou dopravní a technickou infrastrukturou tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití a pro šetrné formy rekreačního využití., případně i pro revitalizaci vodních toků a navazujících nivních ekosystémů.

20 VYVÝŠENÁ ZEMĚDĚLSKÁ AŽ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných vyvýšenin, s převažujícím poměrně různorodým zemědělským využitím, s proměnlivým, místy se však v charakteru krajiny významně projevujícím zastoupením lesů, a s nízkým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je celková výrazná vyvýšenost území oproti okolní krajině
- Reliéf území je vertikálně a často i horizontálně výrazně zvlněný až členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až ploché vrchoviny)
- Charakteristická je přítomnost výrazných svahových hřbetů, svahových údolí a vrcholových plošin
- Poměrně běžné jsou antropogenní terasy

- Horninové prostředí je relativně homogenní (neogénní a kvartérní sedimenty)

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominuje zemědělská půda, z velké části v podobě rozsáhlých bloků orné půdy, ale vždy také s trvalými kulturami (vinicemi, sady, zahradami, trvalými travními porosty) ve velkoplošné i maloplošné formě a významně zastoupenými liniovými strukturami (cestami, mezemi, stromořadími...)
- Lesní porosty jsou zastoupeny nepravidelně, v podobě menších celků
- Vcelku běžné je zastoupení ladem ležících pozemků
- Sídla jsou zastoupená málo, a to zejména v úpatních částech svahů na obvodu území – typické jsou zejména středně velké vesnice, zastoupeny však mohou být i okrajové partie sídel městského typu (Židlochovice, Hustopeče)
- Vodní toky buď zcela chybí, nebo jsou jen drobné

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařovaná plochá temena hřbetů
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zemědělsky obhospodařované terasované svahy
- Zalesněné výrazné svahy

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Zástavba sídel
- Výrobní areály

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Spíše polyfunkční jednotka s převahou různých forem zemědělského využití a porůznu s různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a plochami zastavěných území sídel v okrajových partiích
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou výrazné v těch případech, kdy jsou dány rozdílnými způsoby využití; v případech stejných převažujících způsobů využití jsou spíše nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na celkově níže položené různé typy plošších zemědělských až lesozemědělských krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově otevřené
- Vnějšíkově se zpravidla výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Pohledová dominantnost
- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití
- Dochované maloplošné a liniové struktury
- Lesní ekosystémy
- Květnaté louky a lada

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl ladem ležících ploch
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní, případně i větrná eroze zemědělské půdy
- Aktivní sesuvy
- Umísťování alternativních zdrojů energie (větrné a solární elektrárny)
- Brownfields výrobních (zemědělských) areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Dyjsko–svratecký úval – Výhon (Židlochovice – Blučina – Nosislav)
- Ždánický les – nejzápadnější část – Starovická pahorkatina (Uherčice – Pouzdřany – Popice – Hustopeče – Starovice)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Celkově vyvýšená, výrazně členitá zemědělská až lesozemědělská krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy se zabezpečenou protierozní ochranou (včetně významného podílu vinic a ovocných sadů) a s různě zastoupenými lesními celky

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: zachování (příp. další posílení) pestré struktury využití s významným zastoupením vinic a sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná protierozní a protipovodňová opatření, nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF, utvářením terénu (sesuvy) a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení zájmům racionálního obhospodařování zemědělské půdy a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístění v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístění plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti jen zcela výjimečně na základě individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na využívání vinic a sadů a na zájmy ochrany přírody a krajiny

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) s ohledem na celkovou exponovanost území minimalizovat, případně usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch)

- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě a pro šetrné formy rekreačního využití

21 VYVÝŠENÁ STEPOLESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných vyvýšenin, s převažujícími lesy, s významným zastoupením hospodářsky nevyužívaných ploch skalních stepí a s nízkým zastoupením sídel.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je celková výrazná vyvýšenost území oproti okolní krajině
- Reliéf území je vertikálně a horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité vrchoviny)
- Charakteristická je přítomnost vápencových skalních útvarů – bradel
- Horninové prostředí je poměrně heterogenní, s významným zastoupením vápenců

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Dominují lesní celky, významně doplněné plochami ladem ležících nebo spásaných skalních stepí
- Zemědělsky intenzivněji obhospodařované pozemky jsou zastoupeny víceméně sporadicky na obvodu území
- Sídla jsou zastoupená nepatrně (okrajová část zástavby Klentnice)
- Zastoupení vodních toků je zanedbatelné

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněné výrazné svahy
- Ladem ležící výrazné svahy
- Zalesněná plochá temena hřbetů
- Ladem ležící plochá temena hřbetů

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- V zásadě „bifunkční“ jednotka s převahou souvislých lesních celků a s významnými plochami skalních stepí
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou různě výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje na celkově níže položené typy členitých zemědělských a viničních krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově výrazně otevřené
- Vnějšíkově se zpravidla výrazně projevují všechny charakteristické způsoby využívání

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Výrazná pohledová dominantnost
- Celková pestrost reliéfu
- Cenné lesní ekosystémy
- Mimořádně cenné ekosystémy skalních stepí

- Mimořádný rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Dlouhodobě stabilizovaná území

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Zarůstání skalních stepí dřevinami
- Nadměrné rekreační využití

ROZŠÍŘENÍ

- Mikulovská vrchovina – Pálava (Děvín + Obora + Stolová hora)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Celkově vyvýšená, výrazně členitá krajina střídajících se lesních celků a skalních stepí, doplněných při okrajích plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: zachování (příp. další posílení) pestré struktury využití s významným zastoupením vinic a sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); příp. zalesňování nových ploch důsledně v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany
- Vodní hospodářství: nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Urbanistický rozvoj: nežádoucí
- Doprava: nežádoucí rozvoj
- Těžba nerostů: nežádoucí
- Zařízení na likvidaci odpadů: nežádoucí
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv areálová zařízení technické vybavenosti), při speciálním zohlednění zájmů ochrany přírody a krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: zaměření na přírodu a krajinu nedevastující formy

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat.
- V nezastavěném území využití podřídít zájmům ochrany přírody a krajiny.

22 ÚDOLNÍ LESOZEMĚDĚLSKÁ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, s převažujícím zemědělským využitím a s proměnlivým, avšak v charakteru krajiny významně se projevujícím zastoupením lesů. Charakteristickými prvky jsou i větší vodní toky (řeky) a sídla venkovského typu s navazující maloplošnou strukturou zemědělského využití.

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené a vcelku rozevřené hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary a většinou s dobře vyvinutou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety

- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažuje zemědělská půda (zejm. orná, místně významné jsou trvalé travní porosty)
- Typické je proměnlivé zastoupení různě velkých (převážně však menších) lesních celků, obvykle vázaných na členitější partie reliéfu, výraznější údolní svahy, příp. na podmáčené polohy
- Sídla jsou zastoupená v hojné míře, typické jsou zejména menší vesnice, často uspořádané do sídelních pásů podél údolní nivy, poměrně běžné jsou i osady a samoty, přítomná jsou však i sídla městského typu (Letovice, Dolní Kounice)
- Charakteristická je přítomnost hlavního vodního toku (řeky), někdy s vodními nádržemi různých velikostí (od drobných rybníků až po údolní nádrž – Křetínka)

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Převážně zemědělsky využívaná niva
- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněná sevřená údolí
- Zástavba sídel

Doplňující skupiny typů jednotek

- Výrobní areály
- Vodní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Výrazně polyfunkční jednotka s převahou zemědělského využití a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými lesními enklávami a poloenklávami a s enklávami a pásy převážně venkovských sídel, situovaných zejména do úpatních partií hlavního údolí, případně do širších spodních částí bočních údolí
- Hranice skupin typů základních krajinných jednotek jsou většinou dosti výrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově zvnějšku polootevřené až uzavřené, zevnitř polootevřené
- Vnějšíkové projevy charakteristických způsobů využívání jsou velmi proměnlivé

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Celková pestrost reliéfu a způsobů využití (pestrost vnitřních scénérií)
- Pestrost přírodě blízkých údolních ekosystémů
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Vodní eroze zemědělské půdy
- Povodňové ohrožení zástavby
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hornosvratecká vrchovina – údolí Křetínky na Letovicku (při pomezí s Pardubickým krajem)
- Boskovická brázda – údolí Svitavy na Letovicku (při pomezí s Pardubickým krajem), údolí Svitavy na Boskovicku (Skalice na Svitavou – Doubravice nad Svitavou)
- Bobravská vrchovina – údolí Jihlavy pod Ivančicemi (Moravské Bránice – Nové Bránice – Dolní Kounice)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:**CELKOVÝ POPIS**

- Členitá údolní krajina s proměnlivým zastoupením různě využívané zemědělské půdy a lesních celků a se sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů, sadů a v teplejších oblastech i vinic, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinotvorná, rekreační...); zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. v rámci jednoznačně vymezeného územního systému ekologické stability, příp. na jiných plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících mimo přirozená záplavová území; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístění v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístění plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně

nesouvisících zastavitelných ploch); vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území

- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro pestrou strukturu využití (např. pomocí vymezení smíšených ploch nezastavěného území), a to především v erozně ohrožených plochách a na méně hodnotné zemědělské půdě, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a pro šetrné formy rekreačního využití

23 ÚDOLNÍ ZEMĚDĚLSKOESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, s převažujícími lesy, s významným zastoupením zemědělsky obhospodařovaných ploch, a s proměnlivým zastoupením sídel. Charakteristickými prvky jsou zpravidla i větší vodní toky (řeky nebo větší potoky).

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahloubené, proměnlivě sevřené (často v příčném profilu asymetrické) hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary a s různě vyvinutou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety

- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Převažují různě velké, většinou však rozsáhlejší lesní celky až komplexy
- Hojně zastoupené jsou různorodé enklávy či poloenklávy zemědělské půdy (zejm. orné a trvalých travních porostů);
- Sídla nejrůznějších typů jsou zastoupená v různé míře v závislosti na sevřenosti údolí – běžnější jsou malé vesnice, osady a samoty, zastoupena jsou však i sídla městského typu (Nedvědice, Doubravník)
- Charakteristická je (s výjimkou krasových žlebů) přítomnost hlavního vodního toku (řeky nebo většího potoka)

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněná sevřená údolí
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Převážně zemědělsky využívaná niva

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zemědělsky obhospodařované mírné svahy
- Zástavba sídel
- Zalesněné výraznější vrchy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Převážně polyfunkční, místy až monofunkční jednotka s převahou lesa a s četnými, různě velkými a různě uspořádanými enklávami a poloenklávami zemědělského využití (výběžky větších lesních celků), případně i s enklávami sídel
- Nelesní enklávy a poloenklávy jsou typické především pro relativně mírnější partie svahů a rozšířené partie dna hlavního údolí
- S výjimkou nelesních enkláv jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově uzavřené, místy až polootevřené
- Vnějšíkové projevy charakteristických způsobů využívání jsou velmi proměnlivé

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Skalní tvary
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Květnaté louky a lada
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Vysoký rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Rostoucí podíl lesů a ladem ležících ploch
- Rostoucí podíl trvalých travních porostů
- Různě intenzivní rozvoj sídel

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem větrných kalamit a škůdců
- Povodňové situace
- Umísťování alternativních zdrojů energie (solární elektrárny)
- Brownfields výrobních areálů

ROZŠÍŘENÍ

- Hornosvratecká vrchovina – údolí Svatky, Nedvědičky a Rakovce na Nedvědicu (na pomezí s krajem Vysočina), údolí Svatky nad Tišnovem (Borač – Předklášteří), severovýchodní polovina údolí Bobrůvky (Loučky) nad Dolními Loučkami (Újezd u Tišnova – kraj Vysočina)
- Křižanovská vrchovina – jihozápadní polovina údolí Bobrůvky (Loučky) nad Dolními Loučkami (Újezd u Tišnova – kraj Vysočina), údolí Libochovky a Haldy na západním Tišnovsku (Kuřimská Nová Ves – Žďárec – kraj Vysočina)
- Boskovická brázda – údolí Býkovky západně od Černé Hory a jižně od Lysic, údolí Rokytne pod Moravským Krumlovem
- Dražanská vrchovina – údolí Bílé vody a Lopače a navazující část Suchého žlebu (Holštejn – Vilémovice), údolí Rakovce (Bukovinka – Pístovice)

- Bobravská vrchovina – údolí Bobravy pod Rosicemi (Tetčice – Radostice), údolí Jihlavy pod Ivančicemi (Ivančice – Moravské Bránice)
- Jevišovická pahorkatina – údolí Oslavy nad Oslavany (Oslavany – Nová Ves – Čučice), údolí Rokytne u Tavíkovice, údolí Dyje v přítokové části Vranovské přehrady (Podhradí nad Dyjí – rakouské hranice)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá, kompaktně působící až mírně strukturovaná údolní krajina s převahou lesního prostředí, doplněného plochami zemědělské půdy s možnými různými způsoby využití a většinou i sídly převážně venkovského typu

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAZENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: posilování pestrosti struktury využití s významným zastoupením trvalých travních porostů a příp. i ovocných sadů, podpora protierozní ochrany půdy
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); případná zalesňování vhodných ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny a protierozní ochrany (zejm. na plochách z různých důvodů dlouhodobě zemědělsky nevyužívaných nebo pro zemědělskou činnost nevhodných)
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (např. směrové a spádové úpravy výrazně uměle napřímených a zahloubených koryt, minimalizace působení migračních bariér na tocích) a příp. i protipovodňová opatření (např. volné rozlivové plochy), nové vodní plochy a vodohospodářské stavby přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: limitovaný potřebami ochrany ZPF a PUPFL a možnostmi stávající urbánní struktury, kterou lze doplnit využitím nezastavěných ploch uvnitř sídel a ploch na zastavěném území bezprostředně navazujících mimo přirozená záplavová území; podpora individuálních řešení konverze nevyužívaných areálů (brownfields)
- Doprava: redukce prostorových zásahů nových dopravních staveb do území na nezbytně nutnou míru a jejich maximální možné přizpůsobení potřebám protipovodňové ochrany a zájmům ochrany PUPFL a ochrany přírody a krajiny
- Těžba nerostů: jen výjimečně na základě individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny

- Zařízení na likvidaci odpadů: přednostní umístění v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury, mimo tyto plochy jen zcela výjimečně, výhradně mimo lesní prostředí a při jednoznačném prokázání vhodnosti daného umístění
- Energetika a spoje: případné umístění plošně rozsáhlejších areálových zařízení technické vybavenosti výhradně mimo lesní prostředí a dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do krajiny
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) usměrňovat tak, aby zohledňoval celkový charakter sídel a organicky navazoval na jejich historický vývoj a zároveň aby byla minimalizována délka společných hranic zastavitelných ploch a nezastavěného území (zachování kompaktnosti sídla, omezení výrazně do volné krajiny vybíhajících či se stávající zástavbou vůbec územně nesouvisících zastavitelných ploch); vymezit linii zastavitelných ploch obcí s ohledem na přirozené záplavové území
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití, pro revitalizace vodních toků a jejich povodí a mimo souvislé lesní celky pro pestrnou strukturu využití.

24 ÚDOLNÍ LESNÍ KRAJINA

SOUČASNÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Členitá území výrazných údolních zářezů, víceméně celoplošně zalesněná. Charakteristickými prvky jsou zpravidla i větší vodní toky (řeky nebo větší potoky).

CHARAKTERISTIKA RELIÉFU A HORNINOVÉHO PROSTŘEDÍ

- Určujícím prvkem reliéfu je výrazně zahluobené a víceméně sevřené hlavní údolí
- Reliéf v rámci hlavního údolí je vertikálně a často i horizontálně výrazně členitý (relativní převýšení odpovídá charakteru členité pahorkatiny až členité vrchoviny), místy s výraznějšími (někdy i skalními) tvary, bez nivy nebo jen s úzkou nivou
- Boční údolí jsou převážně krátká a sevřená, vzájemně oddělená svahovými hřbety
- Horninové prostředí je různé, často dosti pestré

CHARAKTERISTIKA ZPŮSOBU VYUŽÍVÁNÍ

- Souvisle zalesněná území, místy s různorodými enklávami či poloenklávami jiných způsobů využívání (pole, louky, mokřady, vodní plochy, rekreační zástavba...)
- Ze sídel jsou běžněji zastoupené pouze samoty, atypickým prvkem je městská zástavba Adamova v údolí Svitavy
- Charakteristická je (s výjimkou krasových žlebů) přítomnost hlavního vodního toku (řeky nebo většího potoka), někdy s vodními nádržemi (Vranovská přehrada)

SKUPINY TYPŮ ZÁKLADNÍCH KRAJINNÝCH JEDNOTEK

Určující skupiny typů jednotek

- Zalesněné výrazné svahy
- Zalesněná sevřená údolí

Doplňující skupiny typů jednotek

- Zalesněná niva
- Zemědělsky obhospodařované výrazné svahy
- Zemědělsky obhospodařovaná niva
- Zalesněné výraznější vrchy
- Zástavba sídel
- Výrobní plochy

PROSTOROVÉ USPOŘÁDÁNÍ

Vnitřní uspořádání

- Monofunkční jednotka s dominancí lesa a s ojedinělými nelesními enklávami a poloenklávami spíše menších rozloh
- Nelesní enklávy a poloenklávy jsou typické především pro mírnější partie svahů a rozšířené partie dna hlavního údolí
- S výjimkou nelesních enkláv jsou hranice skupin typů základních krajinných jednotek nevýrazné

Vnější uspořádání

- Navazuje zejména na různé typy členitých až výrazně zvlněných krajinných oblastí

VNÍMÁNÍ KRAJINY

- Krajiny pohledově uzavřené
- Vnějšíkově se zpravidla projevuje jen základní využití (les), zatímco jiné způsoby využívání se vnějšíkově neprojevují buď vůbec, nebo se projevují nepodstatně

PŘÍRODNÍ A KRAJINNÉ HODNOTY

- Členitý reliéf
- Skalní tvary
- Rozsáhlé lesní ekosystémy
- Přirozené úseky vodních toků s doprovodnými porosty
- Cenné mokřadní ekosystémy
- Vysoký rekreační potenciál

PROCESY (SÍLY, TLAKY)

- Zalesňování nelesních enkláv a poloenkláv

NARUŠENÍ, OHROŽENÍ

- Rozpad lesních ekosystémů vlivem větrných kalamit a škůdců
- Brownfields výrobních areálů (např. Adamov)

ROZŠÍŘENÍ

- Hornosvratecká vrchovina – údolí Svatky pod Doubravníkem (Doubravník – Borač)
- Křižanovská vrchovina – údolí Loučky, Libochovky a Blahoňůvky u Dolních Louček (Předklášteří – Dolní Loučky – Prosatín), údolí Bílého potoka a Podhorky nad Veverskou Bítýškou (Veverská Bítýška – Svatoslav)
- Dražanská vrchovina – údolí Punkvy nad Blanskem, Pustý žleb a navazující části Suchého žlebu a Lažáneckého žlebu (Blansko – Sloup – Vilémovice – Lažánky), údolí Svitavy pod Blanskem a navazující údolí Křtinského potoka (Blansko – Adamov – Křtiny – Bílovice nad Svitavou), údolí Říčky v jižní části Moravského krasu
- Bobravská vrchovina – údolí Bobravy nad Želešicemi (Radostice – Želešice)
- Jevišovická pahorkatina – údolí Oslavy a Chvojnice na pomezí s krajem Vysočina (Čučice – Senorady – Ketkovice – kraj Vysočina), údolí Jihlavy na pomezí s krajem Vysočina (Biskoupky – kraj Vysočina), údolí Dyje a Želetavky v oblasti Vranovské přehrady (Zblovce – Vysočany – Podhradí nad Dyjí – Bítov – Chvalatice – Vranov nad Dyjí), údolí Dyje v NP Podyjí (Vranov nad Dyjí – Znojmo)

CÍLOVÁ CHARAKTERISTIKA:

CELKOVÝ POPIS

- Údolní lesní krajina s příležitostnými enklávami jiného (zemědělského i nezemědělského) využití

ZÁSADY (PRAVIDLA) PRO OCHRANU, SPRÁVU A PLÁNOVÁNÍ (DOSAŽENÍ CÍLOVÉ CHARAKTERISTIKY)

- Zemědělství: v případě zastoupení zemědělské půdy preference trvalých travních porostů, příp. zatravněných sadů
- Lesní hospodářství: důraz na mimoprodukční funkce lesů (biologická, krajinná, rekreační...); případná zalesňování nelesních ploch v souladu se zájmy ochrany přírody a krajiny
- Vodní hospodářství: vhodná revitalizační opatření (minimalizace působení migračních bariér na tocích), případné nové vodní a vodohospodářské plochy přípustné pouze v případě, že nedojde k závažnějším konfliktům se zájmy ochrany přírody a krajiny a protipovodňové ochrany
- Urbanistický rozvoj: zvětšování zastavěných území nežádoucí
- Doprava: nové stavby nesouvisící s hospodařením v území jen zcela výjimečně (výhradně ve veřejném zájmu), při současné redukci jejich prostorových zásahů na nezbytně nutnou míru a jejich maximálním možným přizpůsobením zájmům ochrany přírody a krajiny (včetně minimalizace zásahů do kompaktnosti lesních komplexů)
- Těžba nerostů: jen zcela výjimečně dle individuálního posouzení míry negativních zásahů do lesní krajiny
- Zařízení na likvidaci odpadů: výhradně v rámci stávajících výrobních areálů nebo areálů technické infrastruktury
- Energetika a spoje: redukce prostorových zásahů staveb a zařízení do území na nezbytně nutnou míru (koridory technických sítí a s nimi přímo souvisící bodové stavby, nikoliv nová areálová zařízení technické vybavenosti)
- Cestovní ruch a rekreace: podpora rozvoje "měkkých" forem rekreačního využití bez areálových zařízení a staveb s negativními vlivy na zájmy ochrany přírody a krajiny, protipovodňové ochrany a lesního hospodářství

POŽADAVKY NA USPOŘÁDÁNÍ A VYUŽITÍ ÚZEMÍ, ÚKOLY PRO ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ

- Rozvoj sídel (zastavitelné plochy) nepodporovat
- V nezastavěném území vytvářet územní podmínky pro šetrné formy rekreačního využití a pro zachování přírodně či esteticky cenných nelesních enkláv

8 Návrh využitelných indikátorů pro sledování vývoje v krajině

Indikátory pro sledování vývoje v krajině jsou nezbytné pro objektivní vyhodnocování trendů, které ovlivňují charakter krajiny, její vnímání obyvateli v ní žijícími a následně i požadavky a přání obyvatel týkající se charakteristických rysů krajiny. Z hlediska hodnocení krajiny je výhodné sledovat tyto trendy v rámci jednotlivých relativně homogenních částí krajiny – oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny.

Indikátory nám umožňují jednak hodnotit krajinu JMK ve srovnání s jinými, obdobnými krajinami v ČR a jednak sledovat vývoj krajiny v čase.

Oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny JMK byly specifikovány zejména na základě georeliéfu a způsobu využití území. Georeliéf lze na území JMK považovat za téměř neměnný, a proto pro sledování vývoje krajiny budeme využívat indikátorů vycházejících ze způsobu využití území. Vzhledem k tomu, že územní jednotkou pro sledování vývoje není jednotka administrativního správního členění, nelze využít jednodušších často využívaných způsobů vycházejících z kumulativně vyjádřených hodnot vztažených právě k těmto jednotkám (např. druhy pozemků dle KN v rámci katastrálního území či obce). Indikátory musí proto vycházet z podkladů, které vyjadřují jednotlivé způsoby využití území v rámci ploch pokrývajících území celého JMK, a to v jednotném způsobu členění. Příkladem použitelných vyjádření způsobů využití území jsou druhy pozemků v rámci digitální katastrální mapy (DKM), účelové katastrální mapy (ÚKM) JMK, údaje z projektu mezinárodního projektu CORINE Land Cover (dále jen data CORINE) či různé interpretace způsobu využití území, jakými jsou např. Mapy využívání krajiny dle historických map (VÚKOZ Praha pro roky 1836, 1876, 1956, 1992, 2006) či Land use z ortofotosnímků (GEODIS Brno) apod. U všech těchto vyjádření způsobů využití území je možno sledovat v rámci časových řad změny způsobů využití a územní rozsah těchto změn v rámci příslušného členění využití území.

Vzhledem k účelu indikátoru je nutno preferovat ty podklady, kde je způsob využití identifikován ze skutečného stavu území a ne z často neaktuální evidence tohoto stavu, jako je tomu např. v mnoha případech druhů pozemků u digitálních katastrálních map a u účelových katastrálních map. Dále je výhodné preferovat podklady, kdy je interpretace způsobu využití území méně závislá na tvůrcích těchto dat (zvláště v situacích, kdy je těchto tvůrců více a metodika interpretace typů způsobu využití území není jednoznačná, což umožňuje stanovit v jednom prostoru různou klasifikaci typu či jiné vedení rozhraní mezi těmito typy). Dalším kritériem využitelnosti indikátoru je i jeho dostupnost a v neposlední řadě i zajištění časové kontinuity tvorby těchto údajů.

Z výše uvedených hledisek se jako vhodným podkladem pro tvorbu indikátorů sledování vývoje v krajině jeví data mezinárodního projektu CORINE Land Cover, jehož data vycházejí z multispektrálních družicových snímků. Kategorizace území dle tohoto projektu specifikuje na území JMK následující třídy (v závorce je uveden identifikátor třídy CORINE):

- Městská souvislá zástavba (111)
- Městská nesouvislá zástavba (112)
- Průmyslové nebo obchodní zóny (121)
- Silniční a železniční síť a přilehlé prostory (122)
- Letiště (124)
- Těžba hornin (131)
- Sklárny (132)
- Staveniště (133)
- Plochy městské zeleně (141)
- Zařízení pro sport a rekreaci (142)
- Orná půda mimo zavlažovaných ploch (211)
- Vinice (221)
- Ovocné sady a keře (222)
- Louky (231)
- Komplexní systémy kultur a parcel (242)
- Území převážně zemědělská s příměsí přirozené vegetace (243)
- Listnaté lesy (311)
- Jehličnaté lesy (312)
- Smíšené lesy (313)
- Travníky a přírodní pastviny (321)
- Střídající se lesy a křoviny (324)
- Vnitrozemské bažiny (411)
- Vodní plochy (512)

Údaje projektu CORINE jsou k dispozici pro rok 2000 (CLC 2000) a jsou vyhodnoceny v měřítku 1 : 100 000. Data jsou poskytována ve formě uzavřených ploch jednotlivých tříd území ve formátu ESRI shapefile.

Pomocí prostorových analýz GIS byly v rámci ploch jednotlivých typů oblastí se shodnou cílovou charakteristikou krajiny zjištěny výměry jednotlivých tříd CORINE. Tyto výměry spolu

s podíly těchto výměr na celkové ploše příslušného typu oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny jsou vyjádřeny v tabulkách C.

Na základě analýz hodnot uvedených v tabulkách C a znalosti prostorového rozložení jednotlivých tříd CORINE na území JMK byly jako indikátory vybrány následující podíly typů tříd v jednotlivých typech oblastí se shodnou cílovou charakteristikou:

- Městská nesouvislá zástavba (112)
- Průmyslové nebo obchodní zóny (121)
- Orná půda mimo zavlažovaných ploch (211)
- Vinice (221)
- Louky (231)
- Listnaté lesy (311)
- Jehličnaté lesy (312)
- Smíšené lesy (313)
- Střídající se lesy a křoviny (324)
- Vodní plochy (512)

Ověření správnosti zvolených kritérií bude možno provést až na základě časového srovnání s údaji z jiných období, která jsme v rámci studie neměli k dispozici.

9 Závěr

Územní studie „Vymezení cílových charakteristik krajiny Jihomoravského kraje“ vymezuje ve shodě s Evropskou úmluvou o krajině typy krajiny na území celého Jihomoravského kraje. Pro tyto krajinné typy stanovuje cílové charakteristiky, které vycházejí dílem z požadavků obyvatel krajiny formulované veřejnou správou, dílem pak z názoru odborníků v oblastech tvorby a ochrany krajiny a územního plánování. Výsledky studie budou podkladem pro Zásady územního rozvoje Jihomoravského kraje, budou však sloužit i jako výchozí celokrajský dokument pro orgány ochrany přírody v problematice ochrany krajinného rázu, neboť oblasti se shodnou cílovou charakteristikou krajiny je možno ztotožnit s oblastmi krajinného rázu. Předložená studie nad rámec svého zadání formuluje i způsob využití typizace krajiny pro územní plány obcí prostřednictvím základních krajinných jednotek, v rámci kterých je možno deklarovat hodnoty krajiny a tyto hodnoty promítnout do územně analytických podkladů obcí i do koncepce uspořádání krajiny v územně plánovací dokumentaci (zejména územním plánem) příslušné obce.